

SOLI DEO GLORIA

Solas

číslo 44

jeseň 2019

**jedine Kristus
aj dnes**

*Kristus vstúpil do priestoru
nášho padlého sveta.*

*Vzal na seba náš
hriech a hanbu
a za nás okúsil smrť.*

*To všetko urobil ako
prostredník*

*– a ako prostredník medzi
Bohom a človekom je Kristus
náš prorok, kňaz a kráľ.*

Kto dá mi silu k púti?

1. Kto dá mi silu k púti v ďalekú blaha ríš?
Kto osvieti mi cestu, úskalia, zrady skrýš?
Kto nahradí mi svojet' v mrazivej cudzine?
Môj Pán a môj Boh Ježiš, on svetlo jediné!
2. Kto postaví sa k boku v hrozivých búrok čas?
Kto útechu dá srdcu, keď šťastie spáli mráz?
V hodinách tvrdej skúšky na koho zavolám?
Kto privinie ma k sebe? Ježiš, môj drahý Pán.
3. Kto posilní ma k práci, keď niето uznania,
kto zotrie horké slzy bolesti, sklamania?
Kto naučí ma veriť, kde nezriet' pomoci?
Môj Spasiteľ, Pán Ježiš, mocný aj v nemoci.
4. Kto otvorí mi bránu, púť raz keď skončená?
V čích rukách leží vzácna vernosti odmena?
Kto položí ma s láskou ta v náruč Otcovu?
Pán Ježiš – cesta jasná k večnému domovu.

Spevník *Duchovné piesne*, Nitra 1987, pieseň č. 160.
Publikované s láskavým súhlasom zostavovateľa spevníka.

Obsah

Kto dá mi silu k púti?	1	Večný súd – 3. časť.....	27
Kresťanstvo 20. storočia	2	Večný súd – 4. časť.....	30
Jedine Kristus aj dnes	8	Milosť pre slepých	40
Zasľúbenie človeka	11	Večné vychádzanie Svätého Ducha	42
Dotknúť sa Spasiteľa	16	Informácia o publikáciách	46
Večný súd – 2. časť.....	19	Meno Ježiš nevybledne (pieseň)	47

Kresťanstvo 20. storočia

Sklamané nádeje

Ak históriu meriame významnými udalosťami, potom 20. storočie sa z hľadiska našich úvah začína rokom 1914, vypuknutím *Prvej svetovej vojny*, ktorá výrazným spôsobom oddeľuje dobu, ktorá jej predchádzala, od doby, ktorá po nej nasledovala. Životné podmienky a chápanie života po vojne sa oproti predvojnovému obdobiu tak veľmi zmenili, že sa zdá, akoby išlo o dve veľmi vzdialené epochy¹⁾.

Dvadsiate storočie dostalo veľa prívlastkov, z ktorých každý vystihuje niektorú jeho charakteristickú črtu. Takými sú napr.: „vek obáv a nepokoja“, „vek ideológií“, „vek más“, „relativistický svet“, „vek vedecko-technickej revolúcie“, „postkresťanská éra“ atď. [Výraz „postkresťanská éra“ v tomto ponímaní treba chápať ako pomenovanie doby, v ktorej sa kresťanstvo, ktoré bolo približne do konca 19. st. dominujúcim svetonázorom v západnom svete, a predovšetkým v našom európskom priestore, dostalo do pozadia a do popredia sa dostali tri nižšie vymenované ideológie. Treba ho brať ako *terminus technicus*, a nie ako paralelu alebo ekvivalent či synonymum výrazu *postmoderna*.]

Iný spôsob, ako je možné charakterizovať 20. storočie, je výpočet ideológií typických pre túto dobu. Napr. historik Arnold Toynbee vyslovil myšlienku, že v tejto dobe boli veľké svetové náboženstvá nahradené tromi postkresťanskými ideológiami, ktorými sú: 1. nacionalizmus¹⁾, 2. komunizmus²⁾ a 3. individualizmus³⁾. Tieto tri nové ideológie prijímali v tomto storočí charakteristické znaky náboženskej viery a každá z nich má svoje posvätné symboly, ceremónie,

inšpirované diela, dogmy, svätých a charizmatických vodcov.

Za najdôležitejšie myšlienkové prúdy tohto obdobia sa považujú: 1) nihilizmus⁴⁾, 2) sekularizmus⁵⁾, 3) rasizmus⁶⁾ a 4) totalitarizmus⁷⁾. Postup zosvetštenia v devätnástom storočí, urýchlený marxizmom⁸⁾, darvinizmom⁹⁾ a pozitivizmom¹⁰⁾, podkopal kresťanské základy západného myslenia. Vedecký materialistický socializmus (komunizmus) Karola Marxa dostal v 20. st. pod svoj vplyv veľkú časť ľudstva.

Myšlienkový svet človeka 20. st. najviac ovplyvnili tri osobnosti: fyzik *Albert Einstein*, psychológ *Sigmund Freud* a filozof *Karol Marx*. Všetci traja predstavovali pre bežného človeka dvadsiatych rokov to isté posolstvo: *svet nie je taký, akým sa zdá byť*. Zmyslom, ktoré vytvárajú vnemy o materiálnom svete a dávajú základ pre vzťahy k ľudskej spoločnosti, sa nedá veriť. Marxistické a freudovské učenie rovnakou mierou, ale každé po svojom, podryli existujúci vysoko vyvinutý zmysel osobnej zodpovednosti a povinnosti voči ustálenému a objektívne platnému právnemu poriadku civilizácie devätnásteho storočia. Ľudia si z Einsteina odvodili, že všetky hodnoty vo vesmíre sú relatívne.

Keď svet vstúpil do nového storočia, mnohí hlásali, že prichádza nový svet – alebo priam kráľovstvo Božie. Niektorí predpovedali, že 20. st. bude storočím pokoja a bohatstva. Boli však aj takí, ktorí poukazovali na to, že zlo spôsobené priemyselnou revolúciou a urbanizáciou ďaleko prevyšuje výhody, ktoré prinášajú. V pohľade na budúcnosť boli nové ideológie rovnako pesimistické ako optimistické. Budúcnosť dala skôr za pravdu pesimistom.

Už v prvej polovici tohto storočia došlo k spoločenským búrkam v doteraz nepredstaviteľnom rozsahu. Hybnou silou v nich bolo jednak sebedovetie moderného človeka a úsilie štátov o zväčšovanie svojej moci a jednak snaha vykorisťovaných a utláčaných vrstiev o spravodlivé usporiadanie spoločnosti.

Prenasledovanie kresťanov

Neočakávaným fenoménom 20. st. sa stal návrat k prenasledovaniu kresťanstva, ktoré množstvom obetí prekonalo aj najväčšie prenasledovania z čias Rímskej ríše, a to aj napriek proklamovanej tolerancii a slobode svedomia európskym osvietenstvom. O totálnu prestavbu spoločnosti sa v 20. st. pokúsili dva totalitné systémy: politicky pravičiarisky *fašizmus* vychádzajúci z filozofie Nietzscheho (kult rasy) a politicky ľavičiarisky *komunizmus* vychádzajúci z filozofie Marxa (kult proletariátu). Obe tieto ideológie s cieľom zabezpečiť šťastnú budúcnosť svojich občanov v štátoch, kde boli pri moci, zaviedli totalitný systém¹¹⁾.

Zámerom totalitných systémov (režimov) je vyformovať typ človeka, ktorému chýba zmysel pre individuálnu slobodu. Totalitné politické systémy sú

smrteľným nepriateľom náboženstva a osobitne kresťanstva, ktoré považujú za konkurenta v nároku na myslenie a lojalitu občana.

Prenasledovanie kresťanov v sovietskom Rusku (Sovietskom zväze)

Pre väčšinu cirkví nepriniesla prvá svetová vojna a doba po nej výraznejšie zmeny. Výnimkou boli len cirkvi v revolučnom Rusku, zvlášť *pravoslávna cirkev*. Táto bola veľmi úzko spojená s cárskym režimom a revolučný boj sa obrátil aj proti nej a jej predstaviteľom, kňazom a mníchom¹²⁾.

Rusko bolo prvým štátom, kde boli do praxe uvedené Marxove teórie o vývoji spoločnosti s cieľom dosiahnuť dokonalú beztriednu spoločnosť. Marxova filozofia, ktorej snahou bolo zmeniť svet, bola upravená a rozpracovaná na ruské zaostalé pomery Vladimírom Il'jičom Ul'janovom – Leninom (1870-1924) a dostala oficiálny názov *marxizmus-leninizmus*. Je to akási hereza a paródia kresťanstva, lebo podľa tejto ideológie je prvotným hriechom *súkromné vlastníctvo*, zachraňujúcou mocou (záchrancom) *robotnícka trieda* (proletariát) a eschatologickým naplnením budúca *komunistická spoločnosť*.

Po páde cárskej vlády vo februári r. 1917 dostala ruská pravoslávna cirkev prvýkrát od čias Petra Veľkého možnosť usporiadať svoje pomery bez zasahovania štátu. V novembri 1917 nastal bolševický prevrat vedený V. I. Leninom. Nový režim hneď v decembri znárodnil všetku pôdu, vrátane cirkevnej. Na začiatku r. 1918 bola cirkev formálne oddelená od štátu. Z úradov boli odstránené všetky náboženské predmety. Štát prestal cirkev finančne podporovať

a zrušil vyučovanie náboženstva v školách. Kňazi a iní cirkevní zamestnanci boli vyhlásení za prisluhovačov buržoázie a boli zbavení práv. Cieľom bolo oslabiť cirkev, ale nevytvárať martýrov. Bolševici zo začiatku predpokladali, že náboženstvo zanikne *samo od seba*, lebo tak to malo byť podľa marxistickej teórie, ktorá učí, že je len dôsledkom spoločenských pomerov.

V ďalších rokoch komunisti vystupňovali prenasledovanie, lebo zistili, že marxistické zákony vývoja spoločnosti fungujú akosi pomaly. Prenasledovanie dosiahlo vrchol v tridsiatych rokoch päťročným plánom, počas ktorého sa mali odstrániť všetky náboženské symboly z kostolov, malo sa skončiť vzdelávanie nových kňazov, mala byť odstránená všetka literatúra s náboženským obsahom a tiež náboženská výchova z rodiny. Tisíce kňazov a veriacich bolo uväznených alebo prenasledovaných počas Stalinovej kolektivizačnej kampane.

Ku koncu tridsiatych rokov sa prenasledovanie zmiernilo a počas Hitlerovej vojny proti Sovietskemu zväzu sa vzťahy k cirkvi upravili k lepšiemu na základe boja proti spoločnému nepriateľovi. Roku 1944 bol predovšetkým z popudu vlády sformovaný *Zväz evanjelických kresťanov*, v ktorom boli združené všetky evanjelikálne cirkvi.

Prenasledovanie kresťanov v nacistickom Nemecku

Nemecký typ fašizmu (nacizmus) získal vplyv v prostredí dezilúzie, ekonomických problémov a odporu proti ponížujúcim mierovým podmienkam, ktorými sa pre Nemecko skončila Prvá svetová vojna. Fašizmus mal zložitý ideový pô-

vod a politický vplyv získal najprv v Taliansku, neskôr v Rakúsku, Španielsku, Portugalsku a Maďarsku. V Nemecku bol spopularizovaný prostredníctvom Hitlerovej knihy *Mein Kampf*. Rozvíja v nej úvahy o nadradenosti ľudu (*Volk*) reprezentovaného árijským národom Germánov. Jednota ľudu je vyjadrená vodcom (*Führer*), ktorý má absolútnu moc. Najväčším nepriateľom nacizmu je komunizmus, za ktorým sa, podľa nacizmu, skrýva pôvodca všetkého zla – Žid. Preto, keď Hitler rozpútal *Druhá svetová vojna* (1939-1945), dal do pohybu strašidelnú mašinériu na vyvražďovanie Židov. Kresťanstvo je podľa neho najťažší úder, aký kedy zasiahol ľudstvo. Bolševizmus je jeho nelegitímne dieťa a oboje je výmyslom Židov.

Po nástupe Adolfa Hitlera (1889-1945) k moci r. 1933 sa nacistický režim snažil vytvoriť jednotnú nemeckú cirkev založenú na jednotných princípoch národného socializmu (nacizmu), ktorej viera mala byť zakorenená v „božskej skutočnosti germánskeho národa“. Nielen protestantskí „Nemeckí kresťania“, ale aj katolícki biskupi podporovali nový režim a Hitler uzavrel s Vatikánom konkordát (1933). Proti Hitlerovi a „Nemeckým kresťanom“ stál *Núdzový zväz farárov* (*Pfarrer Notabund*) založený luteránskym farárom Martinom Niemöllerom a *Vyznávajúca cirkev* (*Die Bekennende Kirche*) s *Barmenským vyhlásením* zostaveným Karolom Barthom. Opoziční farári boli zatýkaní a posielaní do koncentračných táborov. Roku 1937 bol uväznený aj Martin Niemöller (1892-1984), ktorý sa stal symbolom odboja. Na aktívnom odboji proti Hitlerovi sa zúčastnil aj významný

luteránsky teológ Dietrich Bonhoeffer (1906-1945), ktorého dal Hitler tesne pred koncom vojny popraviť (9. apríla).

Vyznávajúca cirkev vyšla zo stretu s národným socializmom napriek prenasledovaniu lepšie než iné inštitúcie a organizácie (univerzity, odborové hnutia). Dedičstvom ostali príbehy tých, ktorí trpeli a svoje príbehy mohli vyrozprávať.

Prenasledovanie kresťanov v komunistickej Číne

Komunistická strana pod vedením Mao Ce-Tunga (1983-1976) sa v Číne dostala k moci v r. 1949. Všetci misionári boli označení za imperialistov, čo bolo najhorším komunistickým obvinením. Do roku 1952 boli takmer všetci nútení krajinu opustiť. Proti čínskym kresťanom, najmä proti tým, ktorí mali kontakty s misionármi zo zahraničia, boli vedené „sebakritické súdy“, pri ktorých sa súdený mal sám obviňovať a priznať k vine. Týmto spôsobom mali byť vykorenení všetci „nakazení imperialistickým jedom“. Celé obyvateľstvo, ale špeciálne kazatelia boli podrobení nútenej indoktrinácii (k slepému a odovzdanému prijímaniu vláducej komunistickej ideológie – maoizmu). Cirkev bola násilne „osamostatnená“ (spod zahraničného vplyvu) a tie zbory, ktoré sa priznali a „kajali“ z imperialistickej minulosti, boli považované za „znovuzrodené“, a tak hodné spolupráce s novou vládou.

Prenasledovanie kresťanov dosiahlo vrchol počas „kultúrnej revolúcie“ v rokoch 1966-1969. Maove *Červené gardy* mali príkaz zničiť všetko, čo závažne „starým myslením“. Boli zrúcané cirkevné budovy, pálená kresťanská

literatúra, kresťania verejne ponižovaní a fyzicky napádaní. Mnohí boli poslaní do pracovných táborov, iní zahynuli martýrskou smrťou. Každé náboženstvo bolo vyhlásené za ilegálne.

Napriek teroru skrytá cirkev prežila, a dokonca sa rozšírila do oblastí, kde predtým kresťania neboli. Po celej krajine vznikali malé skupinky veriacich, stretávajúce sa tajne po domoch. Rast čínskej cirkvi vyplýva z porovnania počtu protestantov a katolíkov v roku 1949 (1 812 000 protestantov a 3 300 000 rímskych katolíkov) s rokom 1992 (63 000 000 protestantov a 12 000 000 katolíkov).

Teologické prúdy

Osvietenstvo bolo začiatkom netušeného rozvoja vedy, čo sa prejavilo už v druhej polovici devätnásteho storočia a v plnej miere v dvadsiatom storočí. Obrovský rozvoj vedy vniesol do života jednotlivca a spoločnosti veľké zmeny. Z jednej strany obohatil život a odstránil veľkú nevedomosť, poveru a biedu, z druhej strany priniesol nebezpečenstvo zneužitia výsledkov vedy proti samému človeku. Veľmi rýchlo sa menil spôsob života jednotlivca a spoločnosti.

Na život cirkví nemali tieto zmeny spočiatku nápadný vplyv. Vďačne sa prijímali objavy vedy a technické vymoženosti, a to najmä vtedy, keď prispievali k odstráneniu biedy a uľahčeniu života. Náznakom budúcich ťažkostí bolo odcudzovanie sa viere a životu cirkvi predovšetkým u ľudí z radov intelektuálov/inteligencie. Účasť na živote cirkvi prestáva byť ľuďom samozrejmosťou a stáva sa vecou osobného presvedčenia a rodinnej tradície.

Môžeme povedať, že dvadsiate storočie bolo obdobím hlbokoj rozpoltenosti medzi veľkým optimizmom viery v človeka a v jeho neobmedzené schopnosti potvrdzované úspechmi vedy a techniky a pesimizmom z tragických skúseností svetových vojen, globálneho ohrozenia života a neúspechu (a nemožnosti) nájsť náhradu za náboženstvo v nejakej ucelenej filozofii. Istota viery v nadprirodzeno, formovaná stáročiami, sa u mnohých zmenila na pochybnosti, alebo sa úplne stratila. Ateizmus (tak po teoretickej, ako aj po praktickej stránke) v duši človeka (tak jedinca, ako aj celej spoločnosti) vytvoril pocit prázdnoty a priniesol psychické problémy, ktoré vo vyspelých západných krajinách viedli k vzniku nového „duchovenstva“ – psychológov a psychoanalytických poradcov. Zosvetštení ľudia prestali reagovať na duchovné oslovenie. Patrí k paradoxom 20. st., že keď sa zdalo, že každé náboženstvo je už prekonané, došlo k obnove pohanskej spirituality a návratu k starobylým božstvám.

V takýchto intelektuálnych a duchovných podmienkach vznikali filozofické a teologické prúdy snažiacie sa poskytnúť skôr útechu alebo úľavu, ako vysvetľovanie zmyslu ľudskej existencie. Niektorí myslitelia sa vzdali nádeje na ucelený systém a zdôrazňovali dôležitosť subjektívneho poznania jednotlivcom. Iní rozvíjali svetské utópie akýmiśi napodobňovaním kresťanského učenia o budúcich veciach (podľa zdroja A, str. 401).

Rozdrobenosť a rozdielnosť spoločentiev hlásiacich sa ku kresťanstvu s postupujúcou históriou narastá a prehľbuje sa. Túto smutnú skutočnosť vidíme *práve* (alebo *aj*) v tom, že sa dôsledne

neuplatňujú princípy sformované protestantskými *sola* (*sola scriptura, sola fide, sola gratia, solus Christus a soli Deo gloria*; pozri *Solas* čísla 37, 39, 41, 42, 43). Biblické princípy *sola* nie sú vo východiskových predpokladoch jednotlivých cirkví a ich učení. Alebo ak tam aj sú, nie sú *jedinými* predpokladmi; popri nich sú za východiská vzaté ešte aj prvky rôznych filozofií alebo myšlienkových prúdov. Tým je porušený princíp *jedine* (*sola*). Výsledkom sú rôzne teologické systémy, resp. učenia, ktoré stoja jednak proti sebe, a v konečnom dôsledku nie sú v zhode ani s Písmom. A ako ďalší dôsledok tejto skutočnosti vidíme návrat niektorých cirkví do stavu z obdobia pred protestantskou reformáciou (15.-16. st.), čoho prejavom je aj súčasná ekuména, verejne celosvetovo etablovaná 31. októbra 1997.

Archeologické objavy

V 19. storočí došlo aj k tomu, že príbehy z Biblie sa nepovažovali za historicky spoľahlivé. Archeologické objavy od r. 1925 to však zmenili. Rýchlo sa zhromažďovali archeologické nálezy a údaje podporujúce pravdivosť príbehov doby patriarchov tak, ako ich predkladá Biblia. Takými sú objavy uskutočnené od r. 1929 v Ras Šamra v Sýrii na mieste starovekého mesta Ugaritu. Nájdený archeologický materiál vrhol svetlo na život, mýty a náboženské praktiky Kanaánov. Texty z vykopávkov v Mari na rieke Eufrat osvetlili históriu Blízkeho východu od čias prvých patriarchov až po dobytie Kanaánu. Tieto nálezy znamenali, že sa zmenila nepriaznivá mienka o pravdivosti biblických príbehov.

Mimoriadne významnou udalosťou v tomto smere bol v roku 1947 objav

tzv. *zvitkov od Mŕtveho mora*. Ich objav je zaujímavým príbehom. Beduínsky chlapec hľadal stratenú ovcu medzi jaskyňami Qumranu (Kumránu) severozápadne od Mŕtveho mora. Zbadal tam viacero nádob vysokých asi 60 cm, ktoré obsahovali kožené zvitky zabalené do plátna. Takto objavil knižnicu, ktorá podľa všetkého patrila židovskej asketickej náboženskej komunite *Esénov*.

Zvitky sú datované do 1. st. pred Kr. a do doby Ježiša Krista. Týmto spôsobom sa do rúk biblických historikov dostali starozákonné texty, ktoré boli o 1 000 rokov staršie než ktorýkoľvek dovtedy známy biblický text. Tieto a iné ďalšie objavy priviedli historikov a archeológov k tomu, aby s väčšou istotou používali Bibliu aj ako prameň historických svedectiev.

Redakcia Solas

Zdroje

- A) Pavel Hanes, *Dejiny kresťanstva*, vydalo Združenie evanjelikálnych cirkví v SR, Banská Bystrica 2016, A4, 429 strán, ISBN 80-88945-01-1. V článku sú, so súhlasom autora, použité texty z 54. kapitoly, str. 397-407.
- B) Štěpán Šoltés, *Dějiny křesťanské církve*, Kalich, Praha 1999, ISBN 80-7017-204-5

Poznámky

Vysvetlenie hesiel 1) – 10) je podľa publikácie: Samo Šaliga a kol., *Veľký slovník cudzích slov*, vyd. SAMO, Bratislava – Prešov 2003, INSB 80-89123-02-3

- 1) *nacionalizmus* -mu m. /lat./ 1. ideológia a politika sledujúca záujmy celého národa, bojujúca proti cudzej nadvláde, cudzej moci vo vlastnom národe, štáte, krajine a pod. 2. vedomie príslušnosti k určitému národu, vlastenectvo
- 2) *komunizmus* -mu m. /lat./ *filoz.* svetonázor, učenie založené na marxizme-leninizme, na dialektickom a historickom materializme; *polit.* štátne zriadenie sovietskeho centralistického, totalitného typu s jedinou vládnuou politickou (komunistickou) stranou
- 3) *individualizmus* -mu m. /lat./ 1. *odb.* nadradžovanie jednotlivca nad skupinu ľudí, nad kolektív; uplatňovanie (sebeckých) záujmov jednotlivca bez ohľady na záujmy kolektívu, spoločnosti, celku 2. *filoz.* kladné, pozitívne zdôrazňovanie významu jednotlivca (v spoločnosti, kolektíve, v dejinách)
- 4) *nihilizmus* -mu m. /lat./ úplné popieranie, odmietanie všetkých ustálených hodnôt a zásad spoločenských, mravných a pod.
- 5) *sekularizácia* -ie ž. /lat./ *cirk.* 1. zosvetštenie 2. prevod cirkevného majetku do vlastníctva štátu; poštátnenie 3. prepustenie reholnej osoby z rehole alebo kláštora *sekularizmus* -mu m. /lat./ zosvetštenie; ideologický či obecný svetonázorový postoj založený na oddelení náboženstva od všetkých ostatných sfér; neuznávanie nadprirodzeného (transcendentného)
- 6) *rasizmus* -mu m. /arab. – franc./ diskriminačná teória hlásajúca nerovnocennosť ľudských rás (spájaná súčasne s genocídou „menejcennej“ rasy)
- 7) *totalitarizmus* -mu m. /lat./ *polit.* *totalizmus* – vládnucci systém opierajúci sa o násilím vynútenú jednotu, napr. *fašizmus*, *komunizmus*. Pozri aj poznámku 11.
- 8) *marxizmus* -mu m. /podľa vlast. m./ *polit.* 1. filozofická, ekonomická, politická teória K. Marxa 2. svetonázor robotníckej triedy založený na dialektickom a historickom materializme

- 9) *darwinizmus* -mu m. /podľa vlast. m./ učenie, ktoré vysvetľuje vznik a vývoj organizmov a vznik druhov prirodzeným výberom
- 10) *pozitívizmus* -mu m. /lat./ *filoz.* smer vo vede a filozofii, podľa ktorého všetko poznanie vychádza z toho, čo je dané, skutočné, pozitívne; čo je pozitívne dané (v zmysle vedecky, zmyslovo vnímateľné)
- 11) *Totalitný systém* je charakterizovaný nasledujúcimi vlastnosťami (črtami; zdroj A, str. 399):
- Oficiálnou *ideológiou*, ktorá pokrýva všetky dôležité stránky ľudskej existencie. Očakávanie dokonalého stavu ľudstva v krátkej budúcnosti.
 - Masovou *politickou stranou*, ktorú vedie diktátor, alebo malá skupina totálne odovzdaná straníckej ideológii – kontroluje takmer všetky oblasti života.
 - Politickou políciou*, ktorá využíva všetky technické a psychologické prostriedky proti všetkým „nepriateľom režimu“. Myslenie totalitného systému je nastavené tak, že vyžaduje neustály boj proti „nepriateľom“.
 - Monopolom na ovládanie *masovokomunikačných médií*, prostredníctvom ktorých manipuluje a ovláda verejnosť.
 - Úplnou kontrolou *ekonomiky* a všetkých *bojových prostriedkov* (armády).

Jedine Kristus

Je najzácnejšia, najväčšia a najsladšia pravda platná aj dnes

Na stránkach predchádzajúcich čísiel *Solas* sme sa venovali piatim protestantským princípom známym pod latinským označením *sola – jedine/iba*^{A)}. Sériu sme začali princípom *solus Christus* (jedine Kristus) a ukončili princípom *solí Deo gloria* (jedine Bohu patrí sláva). Kým princíp *solí Deo gloria*, ako píšeme v predchádzajúcom čísle, akoby zastrešoval všetky ostatné princípy a všeobecne vyjadroval či odrážal vzťah stvorenstva k svojmu Stvoriteľovi, princíp *solus Christus*, ako píšeme v *Solas* číslo 37 (zima 2017, str. 4-20), leží v strede všetkých ostatných princíпов a smeluje ich do jedného celku.

Po ukončení celej série úvah o reformačných princípoch *sola* sa v tejto krátkej úvahe opäť vrátíme na začiatok a pripomenieme si dôležitosť princípu *solus Christus* pre cirkev dnešných dní. Sme presvedčení, že to nikdy nie je zbytočná námaha, ale presne naopak, neustále treba mať na pamäti tak tento, ako aj všetky ostatné reformačné princípy.

Jeden z pohľadov na úsilie reformátorov prinavrátiť Cirkev 15.-16. st. späť k jej ranému obdobiu a k pokračovaniu v apoštolskej línii biblickej viery je, že v presadení pravdy o spasení akoby išlo o boj, o súperenie medzi dvoma latin-

skými slovami: slovom „*et* (a)“ a slovom „*sola* (jedine)“^{B)}. Išlo o to, že Rímsko-katolícka cirkev (RKC) vyznávala: autoritu Písma a (*et*) tradíciu; spasenie z milosti a (*et*) zo zásluh; ospravedlnenie z viery a (*et*) zo skutkov. Týmto „a (*et*)“ RKC

zjednocovala ľudí s Kristom a (*et*) so svätými, s eucharistiou (omšou), púťami a iným, ako nevyhnutne potrebným, na dosiahnutie odpustenia hriechov a získanie priazne u Boha.

V kontraste k tomuto všetkému reformátori predložili a neustále potvrdzovali iba jednu jedinú cestu (spôsob), a to: *solus Christus – jedine (iba, sám, jediný)* Kristus je Spasiteľ. Reformátori si boli plne vedomí, že celé naše spasenie, ako aj každá jeho časť, je v Kristovi a *jedine/iba* v ňom. O tejto pravde boli presvedčení a toto stanovisko (vieru) bytostne obhajovali.

Dôraz reformátorov na *solus Christus* je potrebné neustále zdôrazňovať Cirkvi (cirkvám) aj v dobe ekumenického a (medzi)cirkevného zmätku. Veľká časť evanjelikálnych veriacich dnešných dní si podržala vieru, že spasenie je *iba* v Kristovi. Rovnako však v tomto prostredí zaznievajú aj hlasy, ktoré zastávajú postoj, že: „kresťania, židia, moslimovia, budhisti a aj ostatní iní veriaci sa vlastne modlia k jednému a tomu istému Bohu, len ho pomenovávajú iným menom“. Nuž, ale toto poňatie „bez Krista“, bez potreby prostredníka Krista vedie k chápaniu Boha, ktoré je v jasnom protiklade k svedectvu Biblie. Napr. apoštol Pavol nechvejne, zrozumiteľne a nespochybniteľne hlásal: „*Lebo je jeden Boh, jeden aj prostredník Boha a ľudí, človek Kristus Ježiš*“ (1. Timoteovi 2:5). Človek po páde do hriechu potrebuje Prostredníka – sám Boha ani nenájde, ani k nemu nepríde.

V dôsledku hriechu je človek po Adamovom páde oddelený od Boha. Ale je to *jedine/iba Kristus* – v plnosti Boh a v plnosti človek –, ktorý premostil

prázdnotu a vzdialenosť medzi Bohom a človekom. Obliekol na seba našu ľudskosť – telo a dušu. Vstúpil do priestoru nášho padlého sveta, vzal na seba náš hriech a našu hanbu a za nás okúsil smrť (Židom 2:9). To všetko urobil ako prostredník. Písmo zjavuje, že ako prostredník medzi Bohom a človekom je Kristus náš *prorok, kňaz a kráľ*.

Kristus je Prorok

(5. Mojžišova 18:18; Lukáš 4:18-19)

Pádom do hriechu sme stratili spoločnosť s Bohom a v dôsledku toho Boha nepoznáme. Preto potrebujeme proroka, aby nám rozprával o Bohu. Medzi nekonečným Stvoriteľom a konečným stvorením je nemerateľne veľká vzdialenosť a prázdnota, ale Kristus nám Boha zjavil a nekonečnú vzdialenosť a prázdnotu premostil (Ján 1:18; Židom 1:1-3). Potrebujeme ho aj preto, aby rozptýlil tmu, ktorá zastiera našu myseľ. Hriešne stvorenie je necitlivé na duchovnú pravdu, ale Kristus otvoril naše oči tak, že môžeme uchopiť zjavenie Boha v jeho slove/Písme (Lukáš 24:44-45). Kristov prorocký úrad teda spočíva v tom, že nevedomému a hriechom zatemenému ľudstvu zjavil samotného Boha (Ján 14:9) a jeho pravdu (1:17-18).

Kristus je Kňaz

(Žalm 110:4; Židom 7:21-28)

Hriechom sme sa odcudzili Bohu. Je to prekážka, ktorá stojí medzi Stvoriteľom a stvorením, medzi Bohom a človekom, ktorú človek nedokáže odstrániť. Na odstránenie nášho hriechu a hanby potrebujeme kňaza ako sprostredkovateľa medzi Bohom a nami. Človek je hriešnik a je pod vládou hriechu

a smrti, ale Kristus nás vykúpil z tohto postavenia tým, že sám za nás naplnil Božiu spravodlivú požiadavku (Galatským 3:13). Potrebujeme kňaza, aby nám sprostredkoval to, čo nemáme – postavenie spravodlivého pred Bohom. Kňazský úrad pokrýva Kristovo spasiteľné dielo v jeho sebaobetovaní, v jeho smrti. Konal za nás a namiesto nás. V Kristovi sme sa stali *spravodlivosťou Božou*: „*Lebo toho, ktorý nepoznal hriechu, učinil za nás hriechom, aby sme my boli spravodlivosťou Božou v ňom.*“ (2. Korintským 5:21) V prítomnej dobe sa Kristus ako Veľkňaz prihovára za svoj ľud pred Božím trónom.

Kristus je Kráľ

(Žalm 2:6-7; Skutky 2:30-33)

Potrebujeme kráľa, aby zlomil moc hriechu nad nami. Potrebujeme kráľa, aby nás ochraňoval, lebo sme slabí a zraniteľní. Potrebujeme kráľa, aby sme mohli prebývať v Božom kráľovstve. Kristus je mocnejší ako „silný ozbrojenec“, ktorý nás spútava. Kristus ho „premohol a odzbrojil“ (Lukáš 11:21-22). Je Kráľom, ktorý prišiel, aby obnovil Božiu vládu na zemi. Je Kráľom, ktorému je daná všetka vláda na nebi a na zemi (Matúš 28:18). Kristus je odiaty všetkou mocou a autoritou. V ňom a pod jeho autoritou sme ochránení a v bezpečí. On uviedol našu vôľu

do súladu s Božou vôľou (Rímskym 6:22-23).

Kristov trojitý úrad je pre nás potrebný a je podstatou nášho spasenia. Tento trojitý úrad predstavuje nerozdeľiteľné dielo Krista ako nášho prostredníka a je daný *jedine Kristovi a Kristus jedine* „v ňom je prostredník medzi Bohom a človekom“.

Kristus nás vo všetkom zastupoval a sprostredkoval našu spásu. Okúsil smrť za nás. Ba čo viac – boli sme s ním zjednotení v smrti a vzkriesení. Ako sme zomreli spolu s Kristom, tak sme spolu s ním aj vzkriesení z mŕtvych a náš život je spolu s ním skrytý v Bohu (Kolosenským 3:1-4). Zjednotení s Kristom máme úžitok z jeho trojitého úradu *proroka, kňaza a kráľa* (Skutky 2:16-18; 1. Petrov 2:5 a Rímskym 12:1; Zjavenie 5:10). Naša služba je odvodená od jeho úradu. Pretože je Prorok, my zvestujeme posolstvo o spásu a Božom kráľovstve. Pretože je Veľkňaz, my sme sväté kňazstvo. Pretože je Kráľ, my sme svätoslužobníci Božieho kráľovstva. Čerpáme z autority jeho mena (osoby) a titulov. Z neho máme spravodlivosť, svätosť, vzkriesenie a život, i slávu^{A-5}

Toto, ale aj ďalšie v Kristovi, robí princíp *jedine Kristus (solus Christus)* vzácnou, najväčšou a najsladšou pravdou pre nás aj dnes. Preto môžeme spolu s apoštolom Petrom vyznávať:

A nieto v inom nikom spasenie, lebo ani nieto iného mena pod nehom, ktoré by bolo bývalo dané niekomu medzi ľuďmi, v ktorom by sme mali byť spasení.

Skutky 4:12

Drahoslav Vajda

Zdroje

- A) 1) *Solus Christus*, Solas číslo 37, zima 2017, str. 4-20
2) *Sola scriptura*, Solas číslo 39, leto 2018, str. 5-11

- 3) *Sola fide*, *Solas* číslo 41, zima 2018, str. 5-8; *Spravodlivosť, viera a ospravedlnenie*, str. 9-31
- 4) *Sola gratia*, *Solas* číslo 42, jar 2019, str. 10-20; *Milost'* (obsah a význam pojmu), str. 8-9
- 5) *Soli Deo gloria*, *Solas* číslo 43, leto 2019, str. 18-27
- B) J. Stephen Yuille, *SBJT Forum*, (SBJT), 19(4), 2015: 129-133

Zaslúbenie človeka

Výber zo 4. kapitoly knihy Stuart Olyott: *Ježiš je Boh aj človek*

V predchádzajúcich kapitolách^{A)} sme videli, že náš Pán Ježiš Kristus bol Bohom od večnosti, že zostal Bohom počas obdobia svojho vtelenia a že je Bohom teraz i navždy. V druhej časti tejto knihy sa budeme zaoberať faktom, že večný Boží Syn sa stal človekom^{B)}. Až dodnes je naďalej človekom a navždy ním bude. Je Boh a aj človek v dvoch rozdielnych prirodzenostiach.

Náš Pán sa nestal človekom, kým nebol počatý z moci Svätého Ducha v lone panenskej Márie. Ale už aj predtým bolo zrejmé, že Boží Syn raz na seba vezme ľudskú prirodzenosť. Vlastne sa niekoľkokrát pred svojím vtelením *zjavil* ako človek! Bol to akoby prísľub jeho vtelenia.

Anjel Pánov

Toto posledné konštatovanie nie je možné podporiť len tým, že jednoducho zacitujeme jednu či dve staro-zmluvné pasáže. Nato, aby sme ho demonštrovali, je nevyhnutné pozorne porovnať pomerne veľké množstvo biblických pasáží.

Mali by sme začať tým, že sa pozrieme na tie staro-zmluvné miesta, kde sa spomína „Anjel Pánov“. Je úplne jasné, že táto osoba je sám Boh. Je rovnako zjavné, že ho treba odlišovať od Boha. Slovo „anjel“ znamená „posol“ alebo „ten, ktorý je poslaný“ a teda fráza „Anjel Pánov“ má význam: „ten, ktorého poslal Jehova“.

Genezis 16:7-13 zaznamenáva ako Hagar, ktorá utiekla od Abrama a Sáry, dostala príkaz od „Anjela Pánovho“, aby sa vrátila. Následne sa evidentne ukáže, že s ňou hovoril sám Pán a ona reaguje tým, že ho nazve „Ty-si-Boh-ktorý-vidí“. Ten, ktorého Boh poslal a ktorý pred ňou na seba vzal viditeľnú podobu, nebol nikto iný než Boh sám!

O nejaký čas neskôr navštívil Anjel Pánov na roviny Mamre (Genezis 18) samotného Abraháma. O návštevníkovi sa špeciálne spomína, že sa ukázal ako človek (verš 2), ale takisto sa tam zreteľne uvádza, že to bol sám Pán (verše 1:13-14). Abrahám to rozpoznal a obrátil sa k nemu s modlitbou (verše 22-33). Stál pred človekom a choval sa k nemu ako k Bohu!

Nebolo to posledný krát, kedy sa Abrahám mal stretnúť s Anjelom Pánovým. Ten, kto mu zabránil, aby zabil svojho syna Izáka, nebol nikto iný ako Anjel (Genezis 22:11-15). Abrahám to miesto nazval „Hospodin-opatrí“ (verš 14),

keďže aj tentokrát jednoznačne spoznal identitu nebeského návštevníka. Anjel mu dal zaslúbenie, ktoré začínalo: „Na seba samého som prisahal, hovorí Hospodin...“ (verš 16). Ten, ktorého Pán poslal, *bol* sám Pán!

V Starej zmluve sa nachádza mnoho iných zmienok o Anjelovi. Pri každom z týchto prípadov je jasné, že Boží posol, o ktorom sa často špeciálne hovorí, že sa objavil v ľudskej podobe, je Boh. Je to „Anjel Pánov“, ktorý z horiaceho kra hovorí s Mojžišom a vraví: „Ja som Boh tvojho otca...“ (Exodus 3:6), a pokračuje tým, že zjavuje svoje meno ako: „SOM, KTORÝ SOM“ (verš 14). Hlas Anjela bol „hlas Pánov“ (Skutky 7:31). Ten Anjel je Boh, ktorý viedol Jakoba a vykúpil ho (Genezis 48:15-16) a je to sám Pán, ktorý išiel pred izraelitami, keď opúšťali Egypt (Exodus 13:21, 14:19). Je to Anjel Pánov, ktorý sa dvakrát objavuje v knihe Sudcov, a pri každej z týchto príležitostí zjavuje o sebe, že je Boh sám (Sudcovia 6:11,12,14,16; 13:3,9,12). No jeho vonkajší zjav mal očividne podobu človeka, pretože čítame, že „sa posadil“ (6:11), „pozrel“ a mal „vzozrenie“ (13:6). V oboch týchto prípadoch sa tak jednoznačne podobal na človeka, že tí, čo ho stretli, mu priniesli jedlo (6:19-22; 13:15-23). Ten, ktorého označili ako „Muž Boží“ a „muž“ (13:6,10), bol Boh, ktorého *poslal* Boh! Kto iný to mohol byť, ak nie večný Boží Syn pred svojím vtelením?

Stará zmluva sa usiluje o podčiarknutie toho, že táto osoba, ktorá sa zjavila ako človek, nebola Bohom v žiadnom druhotriednom význame. Robí tak niekoľkými spôsobmi. Napríklad, keď mal Jakob svoj známy sen o rebríku, ktorý siaha až do neba, čítame: „A hľa, Hos-

podin stál nad ním a riekol: Ja som Hospodin, Boh Abraháma, tvojho otca, a Boh Izáka...“ (Genezis 28:13). Pointa je zreteľná. Jakob videl Boha. Toto tvrdenie nesprevádza žiadne ďalšie vymedzenie. Až oveľa neskôr v tomto rozprávaní, keď Jakob uvádza obsah svojho ďalšieho sna, sa spomína identita Boha ako Anjela Božieho: „A anjel Boží mi riekol vo sne... Ja som ten silný Boh z Bét-ela...“ (Genezis 31:11, 13). To úplne vyvracia myšlienku, žeby anjel, ktorého videl, bol v čomkoľvek *menší* ako Boh.

Na inom mieste: „Jakob zostal samotný. A zápasil *tam* s ním *nejaký* muž až do vtedy, keď vychádzala zora“ (Genezis 32:24). Identita tohto muža nám nie je priamo ukázaná, až kým ju svedectvo samotného Jakoba dôrazne nevyryje do našich myslí: „A Jakob nazval meno toho miesta Peniel [t.j. Božia tvár]; lebo *vraj tu* som videl Boha tvárou v tvár, a *predsa* je *od záhuby* vytrhnutá moja duša.“ (Genezis 32:30). Jakob zápasil s mužom, o ktorom sa ukázalo, že je to Boh, a to dlho pred Kristovým vtelením! „Boril sa s anjelom a premohol; plakal a prosil ho pokorne; v Bét-ele ho našiel, a tam hovoril s nami. Ale Hospodin je Boh Zástupov, Hospodin je jeho pamiatkou“ (Ozeáš 12:4-5).

Podobne, keď izraelský národ dostal na hore Sinai Boží zákon, Boh sám tam prehovoril počuteľným hlasom a v ľudskom jazyku (Deuteronomium 4:33,36,39). „Potom si zostúpil na vrch Sinai a hovoril si s nimi s neba, dal si im spravodlivé súdy a pravdivé zákony *vyučujúce*, dobré ustanovenia a prikázania“ (Nehemiáš 9:13). Stará zmluva bez okolkov prehlasuje, že hlas, ktorý hovoril, bol Božím hlasom. Až v čase

Novej zmluvy, keď Štefan mocne prehovorí na svoju obranu, sa osobitne dozvedáme, že hlas, ktorý vydal zákon, patrilo „Anjelovi“ (Skutky 7:38). Nikdy nepochybujeme o tom, že Anjel Pánov je sám Jehova. „Anjel jeho tvári“ nie je nikto iný než Pán (Izaiáš 63:7-9).

Totožnosť anjela

Čo máme s týmto všetkým urobiť? V citovaných odkazoch bolo Boha určite vidieť vo viditeľnej a ľudskej podobe. Ako sa to dá zosúladiť s tvrdením Novej zmluvy, že „Boha nikto nikdy nevidel“ (Ján 1:18)?

Odpoveď sa ukáže, keď prečítame celý verš. Píše sa tam: „Boha nikto nikdy nevidel, *ale* jednorodený Syn, ktorý je v lone Otcovom, on *nám* vysvetlil“. Keď Ján hovorí, že nikto nevidel Boha, myslí tým, že nikto nevidel Boha Otca. Toto potvrdzuje Ján 6:64: „Nie že by niekto bol videl Otca“. Nikto nevidel Boha Otca. Jednako však ľudské oči videli *Boha!* Boh, ktorého videli, je Boh Syn. On je ten, ktorý povedal: „poslal ma Otec“ (Ján 5:36). Je tu niekto, kto *je* Boh, ktorého *poslal* Boh. To zodpovedá tomu, kto bol „Anjel Pánov“. Večný Boží Syn sa ukázal v ľudskej podobe ešte dávno predtým, než na seba vzal skutočnú ľudskú prirodzenosť.

Každé viditeľné zjavenie sa Boha bolo zjavením Pána Ježiša Krista. Božiu slávu nevidieť nikde inde než v jeho tvári (2. Korintským 4:6). Ale nech si nikto nemyslí, že o niečo prišiel, pretože nevidel Boha Otca. Ježiš stojí pred svetom a ohlasuje: „Ja a Otec sme jedno“ (Ján 10:30), „Kto mňa videl, videl Otca, a ako ty hovoríš: Ukáž nám Otca?“ (Ján 14:9).

Znova si pripomeňme, že keď Izaiáš videl Jehovu v celej jeho sláve a vrhol sa na zem v prítomnosti jeho premáha-

júcej svätosti, bol to Pán Ježiš Kristus, ktorého videl (porovnaj Izaiáš 6:1-12 s Jánom 12:39-41). Boh, ktorého videl v tom veľkolepom videní, mal podobu človeka! Sedel na vysokom tróne a podolok jeho rúcha naplnil chrám. Sme predpokladať, že táto skúsenosť nebola o mnoho odlišná od tej, ktorú zažili Mojžiš a Áron a starší Izraela, keď „videli Boha Izraelovho“ a jedli a pili v jeho prítomnosti (Exodus 24:9-10). Ale prečo by mal Boh, ktorého podstata je neviditeľná, manifestovať samého seba skrze svojho Syna v ľudskej podobe, a to dokonca aj v časoch Starej zmluvy?

Prísť ako človek

Odpoveďou je, žeby sme mali pozerat' na Kristove zjavovania sa v ľudskej podobe pred jeho vtelením ako na prísľuby, či zálohy toho, že nakoniec príde v ľudskej prirodzenosti medzi ľudí.

Potvrdí sa to preskúmaním niekoľkých ďalších staro-zmluvných veršov. Napríklad v Zachariášovi 2:10-11 nachádzame ten istý koncept, keď Jehova posla niekoho, kto sám je Jehova. Vo svetle toho, čo teraz vieme o „Anjelovi Pánovom“, sa nám už takéto jazyk nezdá zvláštny. Ale tentoraz je tu ešte dodatočný prvok. V tomto prípade Pán, ktorý je vyslaný, sľubuje, že bude „bývať“ medzi svojím ľudom. Keď vidíme to, že keď sa zjavoval svojmu ľudu, *zjavoval sa* v podobe človeka, či nás logický myšlienkový postup nepovedie k očakávaniu, že keď raz príde, aby medzi nimi prebýval, príde *prebývať* ako človek? Keď to Zachariáš písal, ešte sa neudialo žiadne vtelenie. Ale to, čo napísal, vzbudilo očakávanie. Snáď nikto pred ním nepripravil cestu tak účinne, ako keď on tak odvážne na-

písal o Jehovovom Pastierovi, ktorého Pán Zástupcov opisuje ako „muža, môjho druhu“ (Zachariáš 13:7, dôraz pridaný autorom). Mal Peter na mysli tento verš, keď vysvetľoval to, že staro-zmluvní proroci nechápali v plnosti to, čo im bolo zjavované o príchode Krista? (1. Petra 1:10-11). Či už samotný Zachariáš rozumel tomuto proctvu alebo nie, nám, ktorí na neho hľadáme smerom späť, je dostatočne jasné. Po prvom stupni totiž, že Syn Boží *sa objaví* ako človek, bude nasledovať druhý. *Stane sa* človekom.

Zachariáš nebol jediný hlas, ktorý ohlasoval túto pravdu. Ešte pred jeho érou Micheáš napísal, že ten, ktorého: „východiská sú od pradávna, odo dní veku“, príde z Betlehema ako vodca Izraela (Micheáš 5:2). Židia správne pochopili túto reč ako predpoveď, že osoba, v nej spomenutá, sa tam *narodí* (Matúš 2:1-8, Ján 7:42). Lenže absolútne si neuvedomili, že osoba, ktorá takto vstúpi medzi ľudskú rasu, nebude nikto menej než *večný Boh!* Keby to pochopili, potom by neprenasledovali a neukrižovali Pána slávy. Akoby im táto pravda bola zakrytá. Písma svedčili o Kristovi (Ján 5:39-40), ale Židia nechápali ani Písma, ani moc Božiu. Preto nevyhnutne zotrvali vo svojom pomýlení a nechceli k nemu prísť (Matúš 22:29).

Micheášova služba sa udiala v tom istom čase ako Izaiášova. Aj Izaiáš písal o prichádzajúcom Mesiášovi a v skutočnosti o ňom napísal viac, než ktorýkoľvek iný staro-zmluvný pisateľ. Už sme sa zaoberali tým, čo napísal o Synovi, ktorý sa má narodiť z Panny (Izaiáš 7:14). Zdôraznili sme, ako toto proctvo odhalilo *božstvo* budúceho Mesiáša. Následne za ňou nasleduje

ďalšia predpoveď, ktorá odhaľuje, že prichádzajúci Mesiáš prinesie milosť pre Galileu a zaplaví ju duchovným svetlom. Bude to mocný Boh, ktorý sa posadí na Dávidov trón. A pritom všetkom sa narodí ako dieťa a príde ako syn (Izaiáš 9:1-7; Matúš 4:14-16). Bolo to udivujúce dielo, ktoré mala uskutočniť Božia moc. Boh sa chystal navštíviť ľudskú rasu tak, že príde ako *jeden z tejto rasy!*

Všetko toto učenie je také jasné, že jediný spôsob, akým dokážeme vysvetliť neschopnosť Židov uvidieť to, je, že boli duchovne slepí. Tieto úseky z Písma, ktoré sme spomínali rozhodne neboli nezrozumiteľné. Židia ich všetky dobre poznali. Ale oni jednoducho nepochopili to, čo tieto pasáže hovoria. Očakávali na Mesiáša, ale nie takého, ktorý bude človekom aj Bohom. Vôbec nepostihli tie úžasné tvrdenia v Písme o tom, že Boh príde medzi ľudí *ako* človek.

Je vôbec možné, aby otázka, ktorú položil náš Pán v Matúšovi 22:43-44, neprebela ich myslou nikdy predtým, než ju položil sám Pán? Všetci Židia vedeli, že Mesiáš, ktorý príde, bude Dávidov „syn“, či potomok. Oni všetci prijímali Žalm 110 tak, že hovorí o Mesiášovi. Ak by v tejto veci neexistovala všeobecná zhoda, potom by argument apoštola založený na tejto pasáži tak, ako ho nachádzame v Židom 5:6 a 7:17, nemal vôbec žiadnu silu. Ale Žalm 110 napísal Dávid. Ak Mesiáš mal byť Dávidovým potomkom, ako ho potom Dávid môže nazývať „Pánom“? Odpoveďou je samozrejme to, že tento ľudský potomok bude božský. Boh sa chystal prísť do tohto sveta ako ľudský potomok Dávida. Máme tu pred sebou takú zreteľnú predzvesť budúceho vtelenia sa Božieho Syna, že sa

očkáva, žeby ju mal ktokoľvek objaviť. Ale Židia to jednoducho nevideli.

Ak nedokázali pochopiť pravdu uchovanú v Žalme 110, nemohli ju uvidieť aspoň v Žalme 2, ktorý tak často spievali? Či im tam nebolo povedané, že ten, ktorý je na nebesiach, ustanovil na zemi svojho kráľa (človeka), ktorý je jeho Synom (božský) (Žalm 2:6,7,10-12)? Či im tento Žalm nepovedal, že slúžiť Božiemu Synovi znamenalo slúžiť *Pánovi*? Či nemohli z tohto žalmu získať dostatočné množstvo duchovnej pravdy, ktorá by ich viedla k očakávaniu božského Mesiáša, ktorý bude skutočným človekom?

K týmto hlasom sa pridáva aj Malachiáš. Bol to jeho hlas, ktorý, ako sme už videli, uzavrel kánon Starej zmluvy. Jeho hlas sa ozýval počas tých tichých štyroch storočí medzi dvomi Zmluvami, až kým sa k tejto téme nepripojil Ján Krstiteľ.

Malachiáš verne zaznamenal Božie slová: „Hľa, posielam svojho anjela, a upraví cestu pred mojou tvárou. Príde náhle do svojho chrámu Pán, ktorého vy hľadáte, a anjel zmluvy, po ktorom túžite, hľa, príde, hovorí Hospodin Zástupcov“ (Malachiáš 3:1). Následkom toho, že stáli zoči-voči tvrdeniu Jána, že on je uskutočnením prvej časti tohto verša, mal byť celý Izrael naplnený očakávaním. Na radosť, mnoho ľudí aj bolo (Marek 1:1-9). To preto, že ďalšou udalosťou mal byť samotný *príchod* „Anjela“, či „Posla“ zmluvy. Ten, ktorý sa tak často *objavoval* ako človek, mal teraz opravdivo *navštíviť* národ a prísť do svojho chrámu. Skutočnosť, že má prísť, je ohlásená hneď dvakrát. Čo iné tým Malachiáš mohol myslieť ako to, že „Anjel“ príde do svojho chrámu fyzicky ako človek? Prvým poslom v tomto verši

bol očividne človek. Na základe čoho by sa niekto chcel prieť, že ten druhý by mal byť nejaký odlišný?

Skutočný človek

Tieto verše, ktoré všetky zdôrazňujú, že prichádzajúci Boh bude človek a že prichádzajúci človek bude Boh, nie sú jedinými veršami v Starej zmluve, ktoré hovoria o budúcom Mesiášovi. Keď sa pozrieme späť, tak jasne vidíme, že všetci starodávni proroci sa spytovali, „na ktorý a aký čas to oznamoval Duch Kristov, ktorý bol v nich a ktorý svedčil vopred o utrpeniach Kristových a o slávach za tým“ (1. Petra 1:11). Prinášali detail za detailom o prichádzajúcom Kristovi. Niektorí z nich, ako sme už videli, vyjavili, že ten, kto prichádza, je Boh. Všetci do jedného zdôrazňovali, že bude naozajstným *človekom*. Žiadna z nižšie uvedených predpovedí by nedávala zmysel, ak by tomu nebolo tak.

O čase jeho príchodu bolo predpovedané, že sa tak udeje ešte predtým, než bude Júdovi odňatá berla (Genezis 49:10), na konci štyristodevätidesiatych rokov po vydaní príkazu na znovuvybudovanie Jeruzalema (Daniel 9:21-27) a v období, keď ešte bude stáť druhý chrám (Aggeus 2:9; Malachiáš 3:1).

Mal zakúsiť ľudské narodenie sa (Izaiáš 7:14, 9:6; Genezis 3:15, 17:7) a narodiť sa v skromných podmienkach (Žalm 22:6, 9-12; Micheáš 5:2), pochádzať z kmeňa Júdovho a rodiny Dávidovej (Jeremiáš 23:5-6). Už sme videli, že sa mal narodiť z panny (Izaiáš 7:14), mal mu predchádzať ten, ktorý pripraví cestu (Malachiáš 3:1). Má byť podrobený Božiemu zákonu a preukázať dokonalú poslušnosť tomuto zákonu

(Žalm 40:6-10). Nakoniec zomrieť, byť pochovaný a nejaký čas zotrvať pod vládou smrti (Izaiáš 53; Žalm 16:9-11, 118:17-23; 22).

Písma predpovedajú mnohé podrobnosti o jeho smrti a udalosti vedúce k nej s tými najdrobnejšími detailmi. Má vstúpiť do mesta jazdiac na oslovi (Zachariáš 9:9). Predajú ho za tridsať strieborných peňazí a táto cena sa má použiť na kúpenie hrnčiarovho poľa (Zachariáš 11:12-13). Mal byť bičovaný, mučený, oplúvaný a ponížený (Izaiáš 50:6). Jeho odev mal byť rozdelený na základe lósu (Žalm 22:18). Majú mu ponúknuť na pitie ocot (Žalm 69:21). Proroctvo oznámilo aj samotné slová, ktoré mal vyrieť na kríži (Žalm 22:1), ako aj skutočnosť, že tam dôjde k ro-

zostúpeniu jeho kostí (čo sa dialo pri každom ukrižovaní) (Žalm 22:14). Má byť prebodnutý (Žalm 22:16; Zachariáš 12:10), byť terčom posmechu (Žalm 22:7-8), mnohí sa na neho budú uprene dívať (Žalm 22:17). Vo svojej smrti bude asociovaný ako s bezbožným, tak aj s bohatým (Izaiáš 53:9).

Znova to opakujeme, 1. Petra 1:10-11 nás vedie k záveru, že proroci sami nechápali všetko, čo napísali o prichádzajúcom Mesiášovi. Jednako však tieto predpovede odznali. Aj keď možno nikto nevedel úplne rozpoznať všetky detaily pred časom jeho príchodu, tak prinajmenšom tí, ktorí mali oči na videnie, nemali pochybnosť o jednej dôležitej skutočnosti. Keď príde, nebude to žiadny fantóm. Naozaj to bude *človek*.

Text článku je redakčný výber zo štvrtej kapitoly knihy Stuart Olyott „*Ježiš je Boh aj človek*“ (podtitul: *Čo Biblia učí o osobe Krista*), vydavateľstvo Ordo salutis, Bratislava 2002. Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva. Celý náklad tejto publikácie je vypredaný.

Zdroj

- A) Výbery z predchádzajúcich kapitol boli publikované v číslach *Solas* nasledovne: 1. kapitola (*Solas* číslo 24), 2. kapitola (*Solas* číslo 6) a 3. kapitola (*Solas* číslo 27).
 B) Výbery z nasledujúcich kapitol boli publikované v číslach 28, 29, 31, 33 a 37 časopisu *Solas*.

Dotknúť sa Spasiteľa

A keď sa preplavili, prišli do Genezaretskej zeme a tam pristáli. A keď vyšli z lode, hneď ako ho poznali, pobehali po celom tom okolí a začali nosiť chorých na ležiskách ta, kde počuli, že je. A kamkoľvek išiel do dedín alebo do miest alebo do domov na poli, na tržiskách kládli nemocných a prosili ho, žeby sa aspoň lemu jeho rúcha smeli dotknúť, a všetci, ktorí sa ho dotkli, boli uzdravení.

Marek 6:53-56

Teraz sa budeme zamýšľať nad tými mnohými ľuďmi, ktorí boli uzdravení po tom, ako sa dotkli Ježiša. Chceme po-

ukázať na to, že sa ho môžeme dotknúť dokonca aj dnes, hoci, samozrejme, nie vo fyzickom význame.

Deň, predchádzajúci tejto udalosti, bol pre Ježiša a jeho učeníkov veľmi rušný, hoci pôvodne mali v pláne od-dychovať. Namiesto toho Ježiš dlhší čas vyučoval zástupy a potom im zabezpečil stravu, keď rozmnožil iba zopár bochníkov chleba a niekoľko rýb. Preprava cez Galilejské jazero bola náročná, učeníci sa museli popasovať so silným vetrom a vlnami, kým Ježiš prišiel za nimi chodiac po vode. Teraz už konečne prešli na druhú stranu, ale hneď ako Ježiš a jeho učeníci vstúpili na breh, zástupy rozpoznali Pána. Správa o ňom sa okamžite rozšírila po celom okolí, čo spôsobilo, že ľudia prinášali svojich chorých, aby ich Spasiteľ uzdravil. V skutočnosti sa dozvedáme, že všade tam, kde prišiel – do dedín, miest alebo do domov na poli – ľudia prinášali chorých na trhoviská. Títo ľudia nasledovali Ježiša, aby ich chorí priatelia a príbuzní mohli byť uzdravení. Naokolo vládol vzruch, pretože ľudia už počuli o mnohých zázračných uzdraveniach, ktoré Ježiš vykonal, a mnohí z tých ľudí boli, samozrejme, osobne svedkami týchto udalostí. Nazdávam sa, že niektorí ľudia, ktorí sem prišli, boli sami uzdravení a túžili, aby aj iní zažili ten istý uzdravujúci dotyk. Nebola to len slabá nádej, že možno jeden človek z tisíc bude uzdravený, ale išlo o skutočnú nádej, že každý, kto by sa mohol dostať do pozornosti Pána, by mohol byť uzdravený. Všimnite si vážnosť vyjadrenú vo verši 56: „... *prosili ho, žeby sa aspoň lemu jeho rúcha smeli dotknúť.*“ A aký bol výsledok? „... *a všetci, ktorí sa ho dotkli, boli uzdravení.*“ Bolo by zaujímavé zamerať sa na horlivosť tých ľudí, na ich vieru v Ježišovu moc a na vážnosť ich prosieb.

Všetko toto je chvályhodné a hodné nasledovania, avšak stredobodom našej pozornosti by mal byť samotný Pán Ježiš. Čo sú to za nádherné črty Spasiteľa, ktoré sa prejavili v tejto udalosti? Po prvé, všimnite si, ako pristupoval k ľuďom bez uprednostňovania osôb, kdekoľvek ich stretol. Chodil po mestách, bol na vidieku, išiel do domov na poliach. Kdekoľvek stretol ľudí, išiel k nim, nečakal, kým oni prídu k nemu. Stýkal sa neobmedzene s bohatými i chudobnými, mladými či starými, chorými aj zdravými.

Po druhé, všimnite si jeho lásku a súcit. Všetci títo ľudia úpenlivo prosili, aby uzdravil ich alebo ich príbuzných. Kládol si nejaké podmienky? Bolo to pre nich ťažké? Nie. Všetci ho prosili, aby sa ho mohli dotknúť, a on celým svojím srdcom hovoril: „Áno, smiete sa ma dotknúť a ja vás uzdravím.“ Iní náboženský vodcovia by sa s hrôzou vzdialili od takýchto mužov a žien, veď mnohí z nich iste zapáchali a trpeli veľmi neprijemnými chorobami. Títo vodcovia by sa iste nechceli nakaziť, ale ako sa Ježiš od nich odlišoval! Bol čistý a svätý a bezhriešny, ale ako miloval tých, ktorí ho potrebovali! Nikoho neposlal preč.

Po tretie, všimnite si, akú moc má Spasiteľ. Ježiš nebol ako bežný lekár, ktorý nosí so sebou lieky. Nemusel pacientov ani vyšetrovať, aby zistil, čo ich trápi. Neboli to ani lieky, ani lekárske zručnosti, ktoré uzdravili tých ľudí, ale bola to všemohúca sila Spasiteľa. Pre neho neexistovali beznádejné prípady, veď čítame, že „*všetci, ktorí sa ho dotkli, boli uzdravení.*“

Uvažovali sme teda o jeho zasvätení sa núdznym ľuďom, premýšľali sme o jeho

láske a súcite ku všetkým týmto ľuďom a nakoniec sme sa pozreli na jeho obrovskú moc uzdravovať nemoci. A teraz, ako vždy, sú tu dôležité duchovné paralely, ktoré vyplývajú z tejto udalosti. Tak ako vo svete existuje mnoho typov chorôb, existujú aj rozmanité hriechy. Avšak všetky fyzické ochorenia sú tu preto, že v našich telách nesieme porušenosť spôsobenú pádom človeka do hriechu. Inými slovami, skutočnosť, že všetci bývame chorí, starneme a nakoniec zomierame, akékoľvek ochorenia nás postretnú, všetko je to dôsledok pôvodnej neposlušnosti človeka voči Bohu. Podobne, hriechy, ktoré páchajú muži a ženy, sa môžu rôzniť u jednotlivých osôb, ale koreň problému je rovnaký – hriech v srdci. Takže z duchovného hľadiska sme všetci chorí, pretože všetci máme hriech v našich srdciach a v našej prirodzenosti. Hriešna podstata sa môže prejavovať mnohými rôznymi typmi jednotlivých hriechov, ale koreň problému je rovnaký: po Adamovi všetci máme hriešne srdcia.

A liek na nápravu tohto stavu je tiež rovnaký pre všetkých – všetci potrebujeme Ježiša Krista, ktorý jediný nás môže uzdraviť. Ale či nás uzdraví? Áno, pretože tak, ako bol k dispozícii všetkým ľuďom v Galilei pred tými mnohými rokmi, je k dispozícii komukoľvek, kto dnes túži po jeho pomoci, v akomkoľvek stave by sa nachádzal. Dokonca dnes je oveľa prístupnejší ako vtedy, pretože nie je obmedzovaný časom a priestorom; pracuje vo svete skrze Svätého Ducha, ktorého poslal na zem.

Ale niekto sa môže spýtať: Môžem si byť istý, že bude ochotný uzdraviť takého hrozného hriešnika, ako som ja? Áno, môžeš si byť istý, pretože jeho

láska k hriešnikom nepozná žiadne hranice. Akokoľvek veľké by boli tvoje hriechy, láska Pánova je väčšia. Povedať, že tvoje hriechy sú príliš veľké, znamená obmedziť Kristovu lásku. Treba mať tiež na pamäti, že Ježiš prišiel na svet kvôli hriešnikom, nie kvôli dobrým ľuďom. Ukázali sme si, že Ježiš je tu preto, aby spasil hriešnikov, a že jeho láska je dost veľká na to, aby ich spasil. A teraz na záver sa spýtame, či má moc ich spasiť. Opäť je odpoveďou zvučné „áno“. Hoci smrť Ježiša Krista na kríži vyzerala na prvý pohľad ako porážka, jeho vzkriesenie o tri dni neskôr dokázalo, že v skutočnosti išlo o nádherné víťazstvo. Ježiš bol daný do hrobu pre hriech, pretože svojou smrťou niesol hriechy sveta. Ale vzkriesenie dokazuje, že zvíťazil nad hriechom, že smrť ho nemohla držať v hrobe. Preto vďaka smrti a vzkrieseniu Pána Ježiša môžeme okúsiť úplné uzdravenie z hriechov a prijať večný život.

Predstavte si všetkých tých ľudí, ako túžili, aby ich Ježiš uzdravil. Ak ešte nie si spasený, ale cítiš potrebu byť uzdravený z hriechov, potom choď k nemu. Nechod' s domnienkami alebo pýchou, alebo nesmelo, ale choď naliehavo a rozhodne. Úpenlivo ho popros, aby mal s tebou zľutovanie a aby ti sňal hriechy. Ak to myslíš úprimne, on ťa nesklame. Pamätaj, že je tu pre kajúcnych hriešnikov, ktorých veľmi miluje a má moc ich spasiť. Choď k nemu v modlitbe s takýmito podobnými slovami: „Pane, ty vieš o mne všetko. Modlím sa, aby si mi odpustil všetky moje hriechy, nie pre niečo vo mne, ale pre to, že si prišiel zomrieť za hriešnikov ako ja. Iba na teba samotného spolieham, že ma spasíš.“

Michael Steedman

Večný súd

Čo Písmo učí o súdoch

2. časť: Súd pred trónom slávy

A keď príde Syn človeka vo svojej sláve a všetci svätí anjeli s ním, vtedy sa posadí na tróne svojej slávy, a zhromaždené budú pred neho všetky národy, a oddelí ich, jedných od druhých, ako pastier oddeľuje ovce od kozlov, a postaví ovce po svojej pravici a kozlov po ľavici.

Matúš 25:31-33

Súd pred trónom slávy – časný alebo večný súd?

Prvý dojem, ktorý môžeme získať pri čítaní veršov Matúš 25:31-33 a pri ich doslovnom chápaní a výklade, je ten, že súd pred trónom slávy predstavuje súdne pojednanie ako jednu udalosť, kedy Pán Ježiš bude na zemi súdiť všetky národy. Takto chápaný súd by teda predstavoval súd nad všetkými pozostalými národmi, ktoré v danom čase budú žiť na zemi. Išlo by teda o *časný súd*¹⁾ – súd nad všetkými živými a na zemskom povrchu. Bol by to iný súd než súd *pred súdnou stolicou* Kristovou (2. Korintským 5.10) a iný súd než súd *pred veľkým bielym trónom* (Zjavenie 20:11-12).

A skutočne aj existuje systematické teologické učenie, ktoré takýto doslovný výklad zastáva, a je pomerne značne rozšírené. V tomto doslovnom chápaní a výklade Matúša 25:31-46 sa verí, že keď Pán Ježiš opätovne príde na túto zem a potom, ako sa jeho noha fyzicky dotkne zeme na Olivovej hore²⁾, zhromaždí pred seba všetky národy, ktoré v tej dobe zostali nažive, a bude ich spoločne súdiť. Pritom všetky tieto ná-

rody rozdelí na dve skupiny a jedných postaví po svojej pravici a druhých po ľavici. Každý národ bude patriť buď do jednej skupiny nesúcej pomenovanie *kozly*, alebo do druhej pomenovanej *ovce*. O tom, či je takýto výklad správny alebo nie, rozhodne rozriešenie jednoduchej otázky: „Hovorí celá táto pasáž Písma (Matúš 25:31-46) o *časnom* súde alebo o *večnom* (konečnom) Božom súde?“ Odpoveď nájdeme v samotnej tejto pasáži.

Vtedy povie Kráľ tým, ktorí budú po jeho pravici: Podďte, požehnaní môjho Otca, vládnete dedične kráľovstvom, vám pripraveným od založenia sveta (Matúš 25:34). Z tohto verša je jednoznačne zrejmé, že výsledkom tohto súdu je pre *ovce* „dedičné vládnutie kráľovstvom“, čo nie je nič iné ako *zdedenie večného života*.

Potom povie aj tým po ľavici: Id'te od mňa, zlorečení, do večného ohňa, pripraveného diablovej a jeho anjelom (25:41). Z tohto verša je jednoznačne zrejmé, že *večný oheň* je ohnivý jazero, a teda že výsledkom tohto súdu pre *kozlov* je *večné zahynutie, večné zatratenie, druhá smrť* (Zjavenie 20:14).

A títo pôjdu do večného trápenia, ale spravodliví do večného života (Matúš 25:46). Týmto veršom končí daná pasáž a tento verš zároveň túto pasáž aj vykladá. To, o aký typ súdu sa jedná, jednoznačne rozhoduje záveru súdu. Rozhoduje o tom miesto, kam odchádzajú súdení, teda tí, ktorí stáli pred sudcom a boli súdení.

Z týchto troch veršov je jednoducho, priamo a jednoznačne zrejmé, že *súd pred trónom slávy je večným (konečným) Božím súdom* nad spravodlivými, ktorí sú označení ako *ovce*, a nad nespravodlivými, ktorí sú označení ako *kozly*. *Rozsudok* vyrieknutý na tomto súde a platný *pre ovce* (pre spravodlivých) je *večný život* (Matúš 25:46), zatiaľ čo *rozsudok* vyrieknutý na tomto súde nad *kozľami* (pre zlorečených – Matúš 25:41) je *večné trápenie – večné zatratenie, čiže ohnivý jazero*. Z tohto je bez akéhokoľvek pochybovania zrejmé, že nejde o *časný súd*, ale o *konečný Boží súd*, čiže podľa Židom 6:2 o *večný súd*, na ktorom sa rozhoduje o pobyte vo večnosti – spravodliví (ovce) pôjdu do *večného života*, nespravodliví (kozly) pôjdu do *večného zahnutia*.

Čo z *predchádzajúceho záveru* vyplýva? Keďže súd pred *trónom slávy* nie je *časný súd*, ale *večný súd*, vykoná sa nad *vzkriesenými mŕtvymi* a *nie nad živými*. Keďže vzkriesenie z mŕtvych sa udeje v dvoch časovo oddelených udalostiach ako prvé vzkriesenie (vzkriesenie spravodlivých) a druhé vzkriesenie (vzkriesenie nespravodlivých), aj „súd pred trónom slávy“ sa udeje v dvoch časovo oddelených udalostiach. Musí to tak byť preto, lebo vzkriesenie mŕt-

vych, spravodlivých i nespravodlivých, sa deje na dvakrát (Zjavenie 20:4-5). Preto aj súd pred *trónom slávy*, ktorý je v Matúšovi 25:31-46 opísaný ako jedna udalosť, sa chronologicky udeje v dvoch etapách (dejstvách) ako: *súd-na stolica Kristova* pred tisícročným kráľovstvom a súd *pred veľkým bielym trónom* po tisícročnom kráľovstve. Obe skupiny budú vzkriesené v rozdielnom čase (Zjavenie 20:5) a tak to bude aj so súdmi nad nimi.

K *prvému vzkrieseniu*, k vzkrieseniu spravodlivých, *oviec*, (čo je vzkriesenie k životu) a k „súdu pred súdnou stolicou Kristovou“ (2. Korinským 5:10) dôjde ešte pred inauguráciou, ustanovením tisícročného kráľovstva. K *prvému vzkrieseniu* dôjde po zatrúbení poslednej zo siedmych trúb – Zjavenie 11:15-18^A). K *druhému vzkrieseniu*, k vzkrieseniu nespravodlivých, *kozľov*, (čo je vzkriesením k súdu) a k „súdu pred veľkým bielym trónom“ dôjde po ukončení tisícročného kráľovstva (Zjavenie 20:5 a 12)^B). *Súd pred trónom slávy* je teda principiálny a obrazný opis konečného Božieho súdu bez toho, aby chronologicky rozčleňoval večný (konečný) súd na jednotlivé etapy tohto súdu, či jednotlivé udalosti. Takýto prístup v Písme nie je ničím ojedinelým. Podrobnejšie sa tým budeme zaoberať nižšie.

Z faktu, že súd pred trónom slávy je *konečný/večný Boží súd* vyplýva nielen to, že sa tu nejedná o *časný súd*, ale aj to, že sa jedná o súd nad jednotlivcami, a nie o súd nad národmi ako celkami, etnikami. Večný súd prebieha nad jednotlivcami a nie nad kolektívami či národmi.

Ovce a kozly – súd podľa skutkov

V citovanej pasáži Matúša 25:31-46 je súd pred trónom slávy opísaný ako súd na základe skutkov. Ovce sú ovcami, pretože vykonali *skutky*, ktoré potvrdzujú ich identitu *oviec* (Matúš 25:35-40). Kozly sú kozlami preto, lebo vykonali *skutky*, ktoré potvrdzujú ich identitu *kozlov* (Matúš 25:41-45). Povedané inak: *Kozly* nevykonali skutky, ktoré by ich identifikovali ako *ovce* – také skutky sa u nich nenašli.

Vyššie sme vyložili, že *súd pred trónom slávy* je principiálny opis konečného (večného) Božieho súdu, výsledkom ktorého je buď *večný život oviec*, alebo *večné zatratenie kozlov*. Podľa výsledku teda tento súd nie je ničím iným ako *súdom podľa evanjelia* (pozri článok „Večný súd – časť 1“, časť IV^(C)). Ovce teda predstavujú *spravodlivých*, a to *spravodlivých nie na základe vlastnej spravodlivosti* (spravodlivosti zo skutkov zákona), ale *spravodlivých z viery*. Kozly predstavujú *zlorečených*, čiže *nespravodlivých*, *bezbožných*, ktorí sú *mŕtvi vo svojich hriechoch a previneniach* (Efezským 2:1). V článku „Večný súd – časť 1“^(C) sme vyložili, ako sú *súd podľa evanjelia* a *súd podľa skutkov* dvoma aspektmi jedného a toho istého súdu – konečného *večného súdu*. Obrazne sme to pripodobnili k tomu, že *súd podľa evanjelia* a *súd podľa skutkov* sú dve strany tej istej mince. Bezbožné skutky *nespravodlivých* potvrdzujú ich identitu *nespravodlivých* ako tých, ktorí sú *mŕtvi vo svojich hriechoch* a *neobrezanosti tela* (Efezským 2:1, 11). Skutky *spravodlivých* ako *ovocie ich viery* a *znovuzrodenia* sú súdnym preukazným, dôkazovým materiálom ich iden-

tity spravodlivých z viery. Opis identity *spravodlivých* či *nespravodlivých* cez ich konanie (skutky) nie je v Písme ničím ojedinelým. Vidíme ho aj v Pavlovom detailnom analytickom výklade evanjelia v liste Rímskym v druhej kapitole (pozri zhrnutie časti IV v článku „Večný súd – časť 1“^(C)).

Keď sa Písmo v súvislosti so *spravodlivými* – rozumej *spravodlivými z viery samotnej* bez skutkov – odvoláva na ich skutky, tak sa na ne odvoláva ako na skutky lásky a spravodlivosti, ako na *skutky zákona* (zásluhy) podmieňujúce spásu. Vidíme to napríklad v liste apoštola Jakuba, keď Jakub vysvetľuje rozdiel medzi živou a mŕtvou vierou a odvoláva sa na skutky ako na *ovocie živej spasiteľnej viery* takým spôsobom, ako keby tieto skutky podmieňovali spásu. Presne takým istým spôsobom sa na skutky odvoláva aj Pán Ježiš v opise večného súdu *oviec* a *kozlov* tu v Matúšovi 25:31-46 (domnievame sa, že apoštol Jakub sa inšpiroval práve týmto učením Pána Ježiša, keď sa vo svojej epištole vyjadroval o spasení zo skutkov).

Dve dejstvá večného súdu pred trónom slávy – dva súdy

Nesprávny doslovný výklad Matúša 25:31-46 predkladá súd *kozlov* a *oviec* ako jednu udalosť, ako jeden súd. Žiadne iné miesto Písma takúto situáciu nepripúšťa, ale naopak, Písmo učí, že k súdu tých, ktorí patria Kristovi (*ovce*), dôjde oddelene od súdu *nespasených (kozlov)*. Odvolať sa môžeme na 1. Korinským 15:22-23 a hlavne na Zjavenie 20:4-5. K súdu *oviec* dôjde pred súdnou stolicou Kristovou (Rímskym

14:10; 2. Korintským 5:10) a k tomu dôjde ešte pred tým, ako sa jeho noha fyzicky dotkne zeme na Olivovej hore – dôjde k nemu medzi vytrhnutím Cirkvi (prvým vzkriesením) a Kristovým fyzickým zostúpením na Olivovú horu. K súdu *nespasených* (*kozlov*) dôjde až pred veľkým bielym trónom (druhé vzkriesenie), uskutoční sa až po ukončení tisícročného Kristovho kráľovania. Medzi obidvoma týmito súdmi, súdom *oviec* a súdom *kozlov*, ako uvádza Písmo v Zjavení 20:5, je časový odstup tisíc rokov. Sú to *dve samostatné a oddelené udalosti* – a nie jedna jediná ani nie časná udalosť (súd)!

Súd pred súdnou stolicou Kristovou

bude prebiehať v dobe medzi vytrhnutím Cirkvi a jej návratom spolu s Pánom na Olivovú horu. V tejto dobe ani Pán a ani Cirkev nebudú na zemi, ale na bližšie neurčenom mieste v ponebeských oblastiach, niekde vo sfére večnosti, ale určite nie na zemskom povrchu, pretože noha nášho Pána sa po vzatí na nebo (Skutky 1:9-10) prvýkrát dotkne zeme až pri jeho zostúpení na Olivový vrch. Dôvod je ten, že podľa 1. listu Tesalonickým 4:17 bude Cirkev od stretnutia s Pánom v ponebeských oblastiach (v povetří) už navždy neoddeliteľne s Pánom (verš 17). Preto sme si istí, že súd nad ovcami nebude prebiehať na povrchu zeme. Táto skutočnosť je už postačujúca pre presvedčenie, že doslovný výklad významu *súdu pred trónom slávy* (v zmysle jedného súdneho pojednávania) nie je správny. Preto ani nepotrebujeme vedieť, kde bude prebiehať súd pred *veľkým bielym trónom*, aj keď indície verša Zjavenie

20:11 vedú k predstave, že to nebude na povrchu zeme, ale tiež vo sfére večnosti („... *pred ktorého tvárou utiekla zem i nebo, a miesto im nebolo nájdené*“ – Zjavenie 20:11).

Večný súd – jedna či dve udalosti?

V liste Židom 6:2 je menovaný večný (konečný) Boží súd ako jedno z počiatkov (základov) učenia o Kristovi. Tvorí ho *súd pred súdnou stolicou Kristovou* a *súd pred veľkým bielym trónom*. Tieto súdy nadväzujú na *vzkriesenie z mŕtvych*, ktoré tvoria dve od seba približne tisíc rokmi oddelené udalosti, ktoré poznáme ako *prvé vzkriesenie* a *druhé vzkriesenie* (1. Tesalonickým 4:13-18; Zjavenie 20:5 a 12)^Q.

Pritom v Starom zákone je vzkriesenie mŕtvych, t. j. vzkriesenie *na večný život* a vzkriesenie *na potupu* a *na večný hnus*, oznámené ako jedna udalosť (Daniel 12:2). Rovnako tak je to aj v predpovediach Pána Ježiša (Ján 5:28-29): „*Nedivte sa tomu, lebo príde hodina, v ktorú všetci, ktorí sú v hrobch, počujú jeho hlas, a vyjdú tí, ktorí dobre činili, na vzkriesenie života, ale tí, ktorí zle robili, na vzkriesenie súdu*“ a apoštola Pavla (Skutky 24:15). Táto „jedna udalosť“ sa v procese postupného (progresívneho) prorockého zjavenia v Písme rozdeľuje na dve rozdielne a časovo odstupňované vzkriesenia: *na vzkriesenie spravodlivých* pred začatím tisícročného kráľovstva (prvé vzkriesenie) a *na vzkriesenie ostatných mŕtvych* po skončení tisícročného Kristovho kráľovstva (*vzkriesenie k súdu*). Toto vzkriesenie ostatných mŕtvych (Zjavenie 20:5 a 12) je v kresťanskej literatúre pomenované aj ako *druhé vzkriesenie*^D.

Analogická situácia ako so *vzkriesením z mŕtvych* je aj so „súdom pred trónom slávy“, súdom *kozlov* a *oviec*. V Matúšovi 25:31-36 je súd nad oboma skupinami oznámený akoby jedna udalosť. Ale ďalšie novozmluvné zjavenie tento „jeden súd nad národmi“ (nad *kozlami* a *ovcami*) upresňuje a rozdeľuje na dva samostatné a približne tisíc rokmi oddelené súdy. Prečo je to v Matúšovi uvedené akoby jedna udalosť? Prečo je to tak? O tom pojednávame nižšie.

Pán Ježiš tento súd opísal ako jednu udalosť preto, aby zdôraznil, že všetky skutky všetkých ľudí, teda všetkých národov (ako *kozlov*, tak aj *oviec*) sa dostanú na súd. Pritom podstatou tohto súdu (z Matúša 25:31) nie je to, kto z národov (či ktoré národy) vstúpi fyzicky (ako zemský človek, ako živá duša) do tisícročného kráľovstva a kto nie.

Od tohto súdu by *kozly* (nespravodliví) mali ísť do večného trápenia – a nie do tisícročného kráľovstva (Matúš 25:46), čo by podľa Zjavenia 20:15 znamenalo, že pôjdu do *ohnivého jazera*. K tomu dôjde ale až po skončení tisícročnej Kristovej vlády a nie na jej začiatku.

Od tohto súdu by *ovce* (spravodliví) mali ísť do večného života, pričom *ovce* sú tí, ktorí v momente, keď Kristus zostúpi na zem, už sú po súde pred *súdnou stolicou Kristovou*, už dostali odmeny, majú už oslávené nové nebeské telá a tým je už tu *definitívne potvrdené*, že už majú večný život a že už patria k Božiemu ľudu, ktorý bude s Bohom prebývať v novom Jeruzaleme. *Ovce* absolvujú súd (súdnou stolicu Kristovu) už pred tým, ako sa noha Pána Ježiša Krista fyzicky dotkne zeme na Olivovej hore. Teda ešte

pred „súdom pred trónom slávy“ (v jeho časopriestorovom chápaní) je už rozhodnuté, kto je *ovca* a kde *ovce* budú tráviť večnosť. Potvrďuje to aj verš Zjavenia 19:8, podľa ktorého *ovce*, či v tomto verši nevesta Baránkova, sú už po súde a sú oblečení *do čistého a nádherného kmentu, lebo tým kmentom sú skutky spravodlivosti svätých*.

Poradie – smrť, vzkriesenie, večný súd

Písmo zjavuje, že najprv je smrť, potom vzkriesenie z mŕtvych a až potom (večný) súd: „... *ľuďom je uložené raz zomrieť, a potom súd*“ (Židom 9:27). Súdu predchádza vzkriesenie z mŕtvych a vzkrieseniu predchádza smrť. Také je poradie týchto troch udalostí. *Večný súd* nasleduje až po *vzkriesení z mŕtvych* (resp. po vytrhnutí Cirkvi) a vzkriesenie až po *smrti*. *Večný súd* sa nedeje nad živými či spravodlivými (*ovcami*), či nespravodlivými (*kozlami*). Deje sa až nad vzkriesenými, vzkriesenými buď k životu, alebo k súdu, resp. tými premenenými živými, ktorí podliehajú premene počas prvého vzkriesenia. A pred „trónom slávy“ by podľa doslovného (nesprávneho) výkladu mali stáť tí, ktorí týmito procesmi ešte neprešli – čo Písmo nepripúšťa.

Do večnosti ani *ovce*, ani *kozly* nevchádzajú v pozemských fyzických telách – v telách, v ktorých žili tu na zemi v časnom živote (v časopriestore). Pretože najprv smrť, t.j. oddelenie ducha a duše od fyzického tela, potom vzkriesenie, potom súd a až po tejto tretej fáze nasleduje buď prebývanie v novom Jeruzaleme, alebo v ohnivom jazere. Kedy dôjde k týmto udalostiam, vieme až z ďalších miest Písma, ako o tom

píšeme v článku „Večný súd – časť 1“^(C) a aj tomto článku.

Rozdiel medzi časným a večným súdom

Výsledok *večného súdu* určuje prebývanie vo večnosti. Určuje destináciu, oblasť (sféru), kde bude príslušný človek tráviť večnosť. Sú len dva druhy večného súdu, ako to zdôrazňujeme v celom tomto článku a v článku „Večný súd – časť 1“^(C). Je to *súd pred súdnou stolicou Kristovou* a *súd pred veľkým bielym trónom*. Len z týchto dvoch súdov sa odchádza do večnosti – iných takých súdov niet.

Časný súd rieši otázky časnosti a výsledky takéhoto súdu majú primárne dopad len na časný život, na existenciu počas života na zemi, v zemskom tele, čiže na existenciu počas pobytu v tomto našom štvorrozmernom časopriestore. Obyčajne ide o udelenie trestov za rôzne prestúpenia a o znášanie dôsledkov tu na zemi, prípadne vo vážnych prípadoch (veľmi závažných hriechoch) o fyzickú smrť a zahľadenie. Časné súdy sami o sebe neriešia otázku prebývania vo večnosti. Časnými súdmi sa podrobnejšie budeme zaoberať samostatne.

Rozdiel medzi časným a večným súdom je podstatný a je nasledovný:

1. Na človeka (ako aj na národy, pozri napr. Knihu sudcov) môžu počas jeho fyzického života postupne prísť viaceré časné Božie súdy. Môže byť „viackrát časne súdený“. Zatiaľ čo pred večným súdom bude stáť iba raz.
2. Časný súd sa deje so živými a večný súd s tými, ktorí prešli procesom fyzickej smrti (oddelením ducha od fyzického tela) a následným vyvolaním zo zá-

hrobia (prvým alebo druhým vzkriesením), resp. pri vytrhnutí Cirkvi (pri prvom vzkriesení) vzatím zo zeme tých živých, ktorí patria Kristovi.

Treba zdôrazniť fakt, že „súd pred trónom slávy“ sa nedá zaradiť do kategórie „časný súd“. Do kategórie „večný súd“ ho radíme principiálne, ale nie v zmysle jedného súdneho pojednávania. Nie je to jedna udalosť charakteru postavenia sa pred „súdny tribunál“ spoločne oviec aj kozlov. Ide o obraz či principiálny opis večného (konečného) Božieho súdu. Podľa svojich dôsledkov „súd pred trónom slávy“ jednoznačne patrí do kategórie „večný súd“. Takým je podľa veršov Matúš 25:34, 41 a 46. Ak je doslovne, a teda nesprávne vykladaný ako súd nad živými prebiehajúci na zemi, teda v časnosti, tak (nesprávne) patrí do kategórie „časný súd“. Doslovné chápanie tohto súdu a jeho nesprávny výklad v otázke „časného“ a „večného“ súdu vedú k protirečeniu (rozporu) s kontextom a dôsledkami tohto súdu.

Eschatologické aspekty

Výklad o jednom časnom súde nad spravodlivými a nespravodlivými predpokladá súčasnú fyzickú existenciu oboch skupín (kozlov aj oviec). Toto je však kardinálny problém pre všetky výklady Matúša 25:41-46 ako jedného spoločného súdu nad spravodlivými a nespravodlivými, a to bez ohľadu na to, kde sa kladie vytrhnutie Cirkvi. Teda bez ohľadu na to, či sa učí, že k vytrhnutiu dôjde *pred* Danielovým týždeň-rokom (resp. pred vlastným Jakobovým súžením), *počas* neho alebo na jeho *konci*⁽³⁾. Ani jedno z týchto učení, ktoré súčasne v sebe obsahuje aj učenie

o jednom spoločnom súde spravodlivých a nespravodlivých pred „trónom slávy“, nedokáže odpovedať na otázky: a) *Odkiaľ sa pred trónom slávy vzali ovce?* b) *Odkiaľ sa pred trónom slávy vzali kozly?* Ani jedno!⁴⁾

Zhrnutie

Keď si zhrnieme zhodnotenie učenia, podľa ktorého text Matúš 25:31-46 hovorí o jednom spoločnom časnom súde nad národmi a o ich rozdelení na národy spravodlivé a nespravodlivé, nad kozlami a ovcami, vidíme, že toto učenie prináša Písmom nezodpovedané otázky, protirečivé tvrdenia a postoje. Nezodpovedané otázky (Písmom) a protirečivé tvrdenia (príslušného učenia) sú znakom nedobrého, nebiblického učenia. Každé takéto učenie treba jednoducho odmietnuť! Takým je aj toto učenie o jednom spoločnom súde pred

trónom slávy nad národmi ako kozlami a ovcami.

Súd pre trónom slávy, rozdelenie všetkých ľudí na dve skupiny – ovce (spravodlivých) a kozlov (nespravodlivých) – vo vyučovaní Pána Ježiša (Matúš 25:31-46) predstavuje principiálny opis večného (konečného) Božieho súdu, výsledkom ktorého bude, že ovce budú tráviť večnosť v nebeskom Jeruzaleme (vo večnom živote) a kozly vo večnom utrpení (v ohnivom jazere) preč od tváre Pánovej. Toto Kristovo učenie predstavuje vážne memento pre národy žijúce dnes, v súčasnosti – predstavuje volanie pre každého jedného človeka uveriť v Ježiša Krista a jeho dielo spásy, pretože o tom, či niekto bude zaradený medzi ovce alebo medzi kozly sa rozhodne podľa toho, aký postoj zaujal ku Kristovi a jeho evanjeliu.

Drahoslav Vajda
Peter Vajda

Poznámky

- 1) Božie sudy nad ľudstvom z pohľadu miesta kde sa odohrávajú, sa dejú v dvoch rozličných sférach: v *časnosti (časný súd)* a v *večnosti (večný súd)*. **Časný súd** sa deje v časnosti (časnom živote) a počas prebývania na zemskom povrchu. Týka sa zemských vecí a žijúcich ľudí. To je jeho dôležitá charakteristika: je to súd nad *žijúcimi ľuďmi* (nad *živými*). **Večný súd** je konečný Boží súd. Týka sa prebývania vo večnosti. Výraz neznamená, že by tento súd trval večne. Rozumie sa ním, že jeho výsledok (rozsudok, vymeraný trest) trvá na veky, už sa nikdy nezmení. Jeho závery či dôsledky určujú, kde jednotlivec bude tráviť večnosť. Konečný (večný) súd sa neudeje v časnosti (v časopriestore), bude prebiehať vo sfére večnosti. Poukazujú na to verše 1. Tesalonickým 4:17; Zjavenie 19:7-8, 11-14; 20:11-12.
- 2) *Olivová hora* alebo *Olivový vrch*, prípadne *Olivetská hora* je vrch vo východnej časti Jeruzalema. Je pomenovaný podľa stromov olivovníkov, ktoré na ňom predtým hojne rástli. Na úpäti vrchu sa nachádza Getsemanská záhrada, kam podľa evanjelií chodieval Ježiš Kristus, často aj so svojimi učeníkmi, a kde bol zajatý večer pred svojím ukrižovaním (Matúš 26:30 a iné).
- 3) V skutočnosti existujú nie tri, ale štyri učenia o vytrhnutí Cirkvi pred započatím tisícročného kráľovstva (milénia). To štvrté vlastne učí, že prvé z týchto troch

(vytrhnutie *pred*) *nebude úplné vytrhnutie Cirkvi, že nebudú vytrhnutí všetci, ktorí patria Kristovi. Toto učenie dostalo aj pomenovanie čiastočné vytrhnutie*^{D)}. Podľa tohto učenia len veriaci, ktorí „bdejú“ a „očakávajú“ Pánov návrat, budú uznaní za hodných toho, aby unikli hrôzám súženia a boli vytrhnutí. Teda vytrhnutie Cirkvi sa udeje na viackrát. Inými slovami: prvé vzkriesenie tu *nie je jedna udalosť* (nie je iba jedno prvé vzkriesenie), ale dôjde k niekoľkým (viacerým) prvým vzkrieseniam. Prvé vzkriesenie je tu chápané ako *odmena a odplata pre bdejúcich a víťaziach duchovných veriacich*. Nevítaziaci, nebdejúci veriaci budú vzkriesení až po miléniu (máme za to, že pre takéto chápanie neexistuje biblická opora). Preto druhé vzkriesenie je tu chápané ako *spoločné vzkriesenie veriacich* (tých, čo patria Kristovi) a *neveriacich* (tých, čo mu nepatria) – pozri zdroj D) str. 554. Takýto postoj Písmo ale neumožňuje (pretože spasení sú vždy vo všeobecnosti v celom Písme opísaní ako víťaziaci, a to víťaziaci v Kristovi – „*Lebo všetko, čo sa narodilo z Boha, víťazí nad svetom, a toto je to víťazstvo, ktoré zvíťazilo nad svetom – naša viera. Kto iný je tým, kto víťazí nad svetom ako ten, kto verí, že Ježiš je Syn Boží?*“ – 1. Jánov 5:4-5), ako píšeme aj vyššie, preto mu v tomto článku nevenujeme pozornosť.

- 4) A. Najhoršie na tom je učenie, podľa ktorého má k vytrhnutiu Cirkvi dôjsť pred Danielovým týždeň-rokom (resp. pred jeho druhou polovicou). V tomto učení sa nijako nedarí nájsť ani ovce, ani kozlov. Problém je v tom, že:
- Vytrhnutím Cirkvi končí doba milosti – toto je všeobecne prijímané protestantskými cirkvami – a tak už niet živých oviec medzi národmi, lebo všetky ovce sú už po vzkriesení alebo po premenení a oslávení, sú s Pánom (pozri napr. priamo aj Matúš 25:10-12). Keďže vytrhnutím Cirkvi končí doba milosti, končí tým možnosť spasenia z milosti skrze vieru (pokánie a vieru) – znovu pripomíname a podčiarkujeme, že toto je všeobecne prijímané protestantskými cirkvami. Teda všetky ovce sú už doma u Pána a sú už stále a navždy s ním (1. Tesalonickým 4:17). To, že ovce už budú stále s Pánom, znamená, že budú sedieť vedľa neho, poprípade za ním a nie stáť pred ním (Matúš 25:32)! Všetky ovce prišli s Pánom a podieľajú sa na súdení. Oni sú už spolu-sudcami a spoluvládcami a nie súdenými a podriadenými pod vládu a súd (Zjavenie 2:27, 19:15). Tým, že vytrhnutím Cirkvi skončila doba milosti, nikto už nemôže byť spasený z milosti – a byť spasený inak (zo skutkov) nie je možné, lebo to nikto nedokáže (Rímskym 3:20; Galatským 2:16).
 - Aj podľa 1. Korintským 15:22-23 niet takých oviec, ktoré by stáli pred súdom „trónu slávy“. Všetci, ktorí patria Kristovi, budú oživení počas jeho príchodu, počas prvého vzkriesenia. Na nikoho, kto patrí Kristovi, sa nezabudne a nikto, kto patrí Kristovi, nebude vynechaný a ani zanechaný na zemi.
 - Keďže niet oviec, tak niet ani kozlov. Odkiaľ vziať kozlov, keď niet oviec? Podľa doslovného výkladu Matúša 25:31-46 *kozly* sú identifikované podľa skutkov vykonaných *ovciam*, a keď niet *oviec*, nikto nemôže byť vyhlásený/považovaný za *kozla*. Neriešiteľná situácia! Zástancovia vytrhnutia Cirkvi pred Danielovým týždeň-rokom (alebo pred Jakobovým súžením) a jedným časným súdom oviec a kozlov pred „trónom slávy“ protirečia sami sebe.

Nezabúdajme, že tu ide o *Jakobovo súženie* (alebo *veľké súženie*), akého nebolo a ani viac nebude, a nie o to, že napr. pred pár rokmi niekoľko neprajníkov v Egypte napadlo koptskú cirkev, zneuctili a zničili im chrám a istý počet veriacich tejto cirkvi zabili – a iné podobné udalosti a situácie. Určite aj títo ľudia sa postavia pred súd, ale v Jakobovom súžení ide o celosvetové a masové prenasledovanie nasledovníkov Krista. Ján videl veľký zástup z každého národa a zo všetkých pokolení, ktorý nemohol nikto spočítať, a to boli tí, ktorí prišli z veľkého (Jakobovho) súženia (Zjavenie 7:9 a 14) a nie z iného obdobia.

- B. Podobne sú na tom aj tí, ktorí učia o vytrhnutí Cirkvi uprostred veľkého súženia a súčasne aj o jednom súde nad národmi pred „trónom slávy“. Tu by sa síce ešte kozly našli, ale podobne ako v predchádzajúcom, niet odkiaľ vziať ovce!
- C. Tak je to aj v treťom učení (o vytrhnutí Cirkvi na konci Jakobovho súženia). Ak má totiž dôjsť k vytrhnutiu Cirkvi na konci súženia (teda pri druhom príchode Pána Ježiša), keď majú byť do neba vzaté všetky ovce, odkiaľ sa vezmú ovce, ktoré by mali stáť na zemi pred „trónom slávy“ (Matúš 25:32)?

Zdroje

- A) Druhý príchod Pána Ježiša Krista, *Solas* číslo 39, jar 2018, str. 19-31
- B) Pozri článok Pred veľkým bielym trónom, *Solas* číslo 40, jeseň 2018, str. 23 a hlavne poznámku C za textom článku.
- C) Večný súd – časť 1., *Solas* číslo 43, leto 2019, str. 30-37
- D) Charles C. Ryrie, *Základy teológie*, str. 552-556, vyd. Biblos, Trinec 1994, ISBN 80-9002-40-6-8

Súd nad mestom a súd nad národom

Časný súd verzus večný súd

Kolektívny súd verzus súd jednotlivca

Večný súd – 3. časť: Čo Písmo učí o súdoch

Amen vám hovorím, že znesiteľnejšie bude zemi Sodomanov a Gomoranov v deň súdu než tomu mestu.

Matúš 10:15

Súd nad mestom a súd nad národom

Písmo spomína rôzne súdy. Patria medzi ne aj súd nad mestom či súd nad národom. Dobre známym príkladom je súd nad mestami Sodoma a Gomora.

V ére patriarchov boli dve známe a prosperujúce mestá, Sodoma a Gomora. Neboli to mestá len v takom zmysle, ako my poznáme mestá dnes. V ére pat-

riarchov išlo skôr o štáty než o mestá, presnejšie o mestské štáty, s ktorými sa viazala určitá forma správy či vládnutia. Vidíme to aj z Nového zákona (novozmluvného Písma), kde mestá Sodoma a Gomora sú opísané ako „zem Sodomanov“ a „zem Gomoranov“. V tomto zmysle sa súd nad mestom do veľkej miery prekrýva so súdom nad národom

či kmeňom/etnikom, ide teda o *kolektívny súd* nad celou skupinou obyvateľov určitého celku (mesta, kmeňa, národa).

Časný a večný súd nad mestom/národom

Časný súd nad mestom/národom

Spomenuli sme dobre známy súd nad mestami Sodoma a Gomora. V čom spočíval tento súd? Prečo k nemu došlo a aký bol jeho charakter a dôsledky?

K tomuto súdu došlo pre to, že miera hriechu obyvateľov týchto miest dosiahla takú úroveň, ktorá sa stala pre Boha viac neakceptovateľnou. Boh nenávidí hriech a neexistuje taký hriech, ktorý by Boh mohol akceptovať či tolerovať. Existuje však miera ľudského hriechu, pri ktorej Boh zhovieva a odkladá trest za hriech (trest smrti) na neskôr (na konečný večný súd), čo samo osebe predstavuje Božiu dobrotu a Božie milosrdenstvo, pretože počas zhovievania Boh netrestá podľa zásluh, ale naopak, preukazuje zhovievavosťou dobrotivosť, ktorá ako taká dáva hriešnikom šancu a čas, aby mohli prísť k pokániu (Rímskym 2:4). Typickým príkladom mesta, ktoré takúto šancu využilo a zužitkovalo (po varovnom kázaní proroka Jonáša), je Ninive. Typickým príkladom miest, ktoré takúto šancu premárnili, sú Sodoma a Gomora. Typickým príkladom kmeňov/národov, ktoré takúto šancu premárnili, boli národy žijúce v Kanaáne (nevyužili 430 rokov, počas ktorých boli dediči zaslúbenia tejto krajiny držaní v Egypte, čo predstavuje obdobie, ktoré dostali tieto národy na to, aby učinili pokánie). Týmto sme vysvetlili dôvod, pre ktorý k časnému súdu nad mestom/národom dochádza – je to miera ich bezbožnosti.

Ako tento súd prebiehal? V prípade miest Sodoma a Gomora súd prebehol ohňom. Mestá boli odsúdené na úplnú záhubu, boli zahladené. Vykonávateľom súdu/trestu bol priamo Boh, súd/trest sa odohral nadprirodzene prostredníctvom síry a ohňa z neba. Výsledkom súdu bolo úplné zahalenie týchto dvoch miest. Nikto neprežil, mestá prestali existovať.

Aký bol charakter tohto súdu? Tento súd prebehol na zemi, na vtedy existujúcich mestách a ich obyvateľoch, teda na vtedy žijúcich a tam žijúcich ľuďoch. Tento súd bol **časný súd**. Tento **časný súd** bol **kolektívny časný súd**. Týkal sa celého mesta (celého mestského štátu), teda celej skupiny obyvateľov mesta. Práve preto, že tento súd bol kolektívny, vyviedol Boh prostredníctvom anjelov z mesta Lota a jeho rodinu. Boh tak učinil preto, lebo Lot našiel milosť v Božích očiach. Boh s Lotom zaobchádzal ako so spravodlivým (2. Petrov 2:7), spravodlivým z milosti skrze abrahámovskú vieru v Božie zaslúbenia. Súd ohňom nad bezbožnosťou obyvateľov miest Sodoma a Gomora je mocným obrazom budúceho (konečného/večného) Božieho súdu ohňom nad bezbožnými ľuďmi (ohnivé jazero). Boh vyvedením Lota symbolicky a prorocky ukázal, že na večnom súde spravodlivý nebude odsúdený spolu s nespravodlivým (1. Mojžišova 18:25).

Toto však nie je vo všeobecnosti pravidlom každého *kolektívneho časného súdu* (nad mestom či národom). Boh konal časné súdy aj nad svojím zvláštnym vyvoleným ľuďom, nad izraelským národom, pre tvrdosť ich šije a pre ich modlárstvo a bezbožnosť. Ako o kolektíve, o celku, o národe, o nich platilo,

že sú neposlušní a neverní, vzpurní, Bohu sa priečiaci. Platilo to o nich ako o kolektíve napriek tomu, že medzi nimi boli tí, ktorí boli pravým semenom, ktorí boli celý čas ostatkom, ktorí mali abrahámovskú vieru a z nej vyplývajúcu poslušnosť a vernosť. Časný kolektívny súd nad izraelským národom vrcholil pri odvedení Severného aj Južného kráľovstva do zajatia (do vyhnanstva, exilu) v Babylone/Asýrii. Musíme si uvedomiť, že do exilu museli kvôli tomuto časnému kolektívnemu trestu ísť aj tí, ktorí boli spravodliví z viery (z abrahámovej viery). Na tomto príklade vidíme, že existuje veľký rozdiel medzi časným súdom mesta/národa, ktorý je kolektívny a jeho dôsledky sa týkajú len zemských časných vecí, a medzi konečným večným súdom, ktorého dôsledky sa týkajú večnosti jednotlivca.

Večný súd nad mestom/národom

Časný súd ohňom nad mestami Sodoma a Gomora mal za výsledok, že Boh odpratal z tváre zeme ich ohavnosť a strašnú bezbožnosť. Tento súd však nepredstavuje konečný Boží verdikt. Z novozmluvného Písma vieme, že mestá Sodoma a Gomora ešte čaká jeden ďalší, budúci súd (Matúš 10:15; Marek 6:11). Tento súd je označený ako „deň súdu“ či „súdny deň“. Z kontextu je jasné, že ide o konečný/večný súd. Na tento súd neprídu mestá v zmysle domy/budovy ako objekty architektúry ani regióny v zmysle krajiny či urbáriátu, na tento súd prídu obyvatelia miest (Sodomy a Gomory). Keďže tieto mestá od ich zahľadania viacej neexistujú a na spomínaný súd prídu ich obyvatelia, je zrejmé, že na súd prídu po svojej smrti,

a teda ide o konečný večný Boží súd, ku ktorému budú títo bezbožníci zo Sodomy a Gomory, ktorí boli vo svojom čase zahubení sírou a ohňom z neba, vzkriesení.

Keď Pán Ježiš vysvetľuje učeníkom, že v deň súdu bude znesiteľnejšie mestám Sodoma a Gomora než mestám, v ktorých vyslaní učenici zvestovali Krista, avšak zvesť o Kristovi bola odmietnutá (Matúš 10:15; Marek 6:11), tak poukazuje na to, že neuveriť v Spasiteľa Krista je ďaleko závažnejší hriech sám osebe než súhrn tých najbezbožnejších skutkov, aké existujú, ktoré reprezentujú skutky Sodomy a Gomory. O tom, že jeden aspekt večného súdu je na základe postoja ku Kristovi (viery/neuverenia v evanjelium – súd podľa evanjelia) a druhý aspekt je na základe skutkov (súd podľa skutkov), pričom ide o jeden a ten istý Boží súd, sme podrobne písali aj v osobitnom článku (*Solás* číslo 43, leto 2019, *Večný súd*, 1. časť, str. 30-31). Mestá, v ktorých odmietli zvesť evanjelia Ježiša Krista, ktorú im priniesli učenici, sú opísané ako mestá, ktoré majú kolektívnu vinu, a to ďaleko väčšiu ako Sodoma a Gomora. Tento opis však nie je mienený tak, že v daných mestách, kde sa zvestovalo, neuveril ani jeden jediný človek. Opis používa kolektívnu vinu týchto miest v súvislosti s večným súdom, avšak na večnom súde budú v skutočnosti súdení jednotlivci podľa toho, či uverili alebo neuverili v Krista, a nie obyvatelia miest ako kolektívy.

Podobná situácia je aj s celým izraelským národom. Písmo ho opisuje tak, že celý národ ako kolektív Krista odmietol. Práve preto prešlo spasenie k pohanom (ako ku kolektívu národov).

To však neznamená, že každý jeden pohan uveril. Zároveň to neznamená, ako dobre vieme, že nikto zo Židov neuveril. Ved' dobre vieme, že apoštoli, dokonca apoštol pohanov (Pavol), boli uverivší zo Židov. Z toho vyplýva, že keď sa kolektívne súdy vzťahujú na večný (konečný) súd, tak tieto opisy síce využívajú zovšeobecnenie a opisujú kolektívy, avšak v skutočnosti na večnom súde bude stáť každý sám za seba.

Ale pozor, večný súd bude po smrti a vzkriesení. Tam si každý jeden už len vypočuje rozsudok a vezme trest. Tam už bude neskoro zaujímať postoj ku Kristovi. Rozhoduje sa už počas nášho života tu na zemi. Je to na každom

jednotlivcovi, či počas svojho života v Krista uverí či neuverí.

Záver

Časný súd nad mestom/národom je kolektívny súd. Celé mesto či celý národ berie (kolektívne) časný trest ako dôsledok tohto súdu. Časný trest mení veci v časnosti, má dôsledky len v časnom živote na zemi. Časný súd nerieši veci večnosti. Tie sú odložené na konečný večný súd, ktorý sa však nevykonáva v časnosti, ale až po smrti a vzkriesení. Večný konečný súd/odplata nikdy nie je kolektívny, týka sa výsostne jedincov, jednotlivcov zo všetkých miest, kmeňov, etník a národov.

Peter Vajda

Večný súd

Čo Písmo učí o súdoch

4. časť: Kde ich červ nezomiera a oheň nehasne

A smrť a peklo boli uvrhnuté do toho ohnivého jazera.

Toto ohnivé jazero je tá druhá smrť.

*A ak niekto nebol nájdený zapísaný v knihe života,
bol uvrhnutý do ohnivého jazera,*

... kde ich červ nezomiera, a oheň nehasne.

Zjavenie 20:14-15; Marek 9:44

Pri pouličnej evanjelizácii sa jeden z jej účastníkov opýtal brata, ktorý tam slúžil: „Prečo niektorí ľudia budú za svoje hriechy pykať večne a Kristovi na odpykание hriechov za iných stačili tri dni?“

Prečo bol Kristus po smrti na kríži v hrobe tri dni – a len tri dni, na to odpoveď nepoznáme. Písmo prorocky zjavuje, a tak to aj sám Kristus oznamoval, že v hrobe bude tri dni a na tretí deň vstane z mŕtvych. Prečo bol v hrobe tri dni a práve iba tri dni, to Písmo nezjavuje ani v náznakoch. Preto sa o odpoveď na túto časť otázky (Prečo Kristovi na odpykание hriechov za iných stačili tri dni?) nebudeme ani usilovať. Článok je teda venovaný iba hľadaniu odpovede na prvú časť tejto otázky, a to v znení: „Prečo niektorí ľudia musia pykať za svoje hriechy sami a prečo za ne musia pykať večne?“

Z Písma vieme veľmi dobre, že v dôsledku Adamovej neposlušnosti sa všetci jeho potomkovia rodia s hriešnou prirodzenosťou. Sú hriešni, sú hriešnici. Sú hriešnici svojou podstatou, a preto hrešia, dopúšťajú sa svojich vlastných hriechov. Nesú vinu za Adamov hriech a vinu za svoje vlastné hriechy. Sú pred Bohom *mŕtvi vo svojich hriechoch a previneniach* (Efezským 2:1) a všetci smerujú do večného zahynutia, preč od tváre Pánovej, lebo *odplatou za hriech je smrť a večné zatratenie* (Rímskym 6:23). Všetci ľudia zhrešili (Rímskym 3:23, 5:12). Božím zámerom však nie je, aby všetci ľudia zahynuli na veky. Božím zámerom je mať svoj zvláštny, verný a milujúci ľud. Boh od samého počiatku chcel mať ľud, ktorému by bol Bohom a uprostred ktorého chcel prebývať. Hneď po páde, ešte v rajskej záhrade dal zaslúbenie Spasiteľa, ktorý príde ako semeno ženy (1. Mojžišova 3:15).

Boh dodržal svoj sľub. Poslal svojho Syna na túto zem v ľudskom tele, aby *zachránil svoj ľud od ich hriechov* (Matúš 1:21). Nikto, *kto verí v neho, nezahynie, ale má večný život*. Kto ale neuverí v Syna, *kto nie je vo viere poslušný Synovi, neuzrie života, ale hnev Boží zostáva na ňom* (Ján 3:36). Písmo z hľadiska konečného prebývania vo večnosti roztrieduje všetkých ľudí (iba) na dve skupiny:

a) Do prvej skupiny patria tí, ktorí uverili v osobu a dielo Ježiša Krista z Nazareta. Inými slovami: patria sem tí, ktorí uverili v evanjelium Ježiša Krista. Títo prešli zo smrti do života. Patria Ježišovi Kristovi a majú večný život. Sú zapísaní v knihe života (Daniel 12:1; Lukáš 10:20; Fi-

lipským 4:3). Patria k Božiemu ľudu a večnosť budú tráviť spolu s Bohom v novom Jeruzaleme.

b) Druhú skupinu tvoria tí, ktorí neuverili v osobu a dielo Ježiša Krista z Nazareta, neuverili v evanjelium. Títo neprešli zo smrti do života. Sú mŕtvi Bohu vo svojich previneniach a hriechoch, a tak aj zomierajú (Ján 8:21 a 24; Efezským 2:1). Zostávajú stále vo svojich previneniach a hriechoch a hnev Boží zostáva na každom z nich. Nie sú zapísaní v knihe života, preto večnosť budú tráviť v ohnivom jazere (Zjavenie 20:15), ktoré je pripravené diablovej a jeho anjelom (Matúš 25:41).

Keď hovoríme, že treba uveriť v evanjelium, čo tým myslíme? *Čomu treba uveriť?* Človek potrebuje uznať, že je hriešny/hriešnik a že potrebuje pomoc, záchranu, lebo sám sa zo svojich hriechov nedokáže zachrániť. Potrebuje uveriť, že Boh položil jeho hriechy na Ježiša Krista, ktorý nemal vlastného hriechu, bol pokorný, poslušný a spravodlivý, naplnil zákon do poslednej litery, zomrel na kríži, bol pochovaný a na tretí deň vstal z mŕtvych podľa Písma (1. Korintským 15:3-4).

Tí, ktorí patria do prvej skupiny, majú odpustené hriechy, sú zmierení s Bohom, sú ospravedlnení, Boh im pripočítava Kristovu spravodlivosť a sú pred ním v postavení spravodlivých. Títo patria Kristovi a sú v Kristovi. Sú Božím vykúpeným vlastníctvom. Sú znovuzrodení, majú novú prirodzenosť. Ich identita je: *nové stvorenie v Kristovi* (2. Korintským 5:17). Predtým (pred obrátením k Bohu) ich identita bola *hriešnik*, teraz (po uverení v evanjelium

Ježiša Krista) ich identita je *nové stvorenie v Kristovi*. Do večnosti vstupujú s touto novou identitou: *nové stvorenie v Kristovi*.

Tí, ktorí patria do druhej skupiny, nemajú odpustené hriechy. Zomierajú ako hriešnici (mŕtvi vo svojich prestúpeniach a hriechoch – Ján 8:21 a 24; Efezským 2:1). Zomierajú nezmierení s Bohom. Zomierajú s pripočítanou Adamovou vinou aj s vinou za svoje vlastné hriechy a do večnosti odchádzajú s padlou hriešnou (adamovskou) prirodzenosťou (ako *starý človek*). Zomierajú s identitou: *hriešnik*.

Uveriť v evanjelium môžu ľudia len počas svojho života na zemi. Po fyzickej smrti už táto možnosť nie je. Postavenie človeka pred Bohom z hľadiska večnosti je určené jeho postavením v okamihu jeho fyzickej smrti. Každý zomrie buď vo viere v Božieho Syna, vo viere v evanjelium, alebo v neuverení v Syna (v nevere, v neviere), v neuverení v evanjelium. Tí, ktorí neuverili a zomrú v neviere, zomrú vo svojich hriechoch (Ján 8:24). Každý podľa tohto patrí buď do prvej, alebo do druhej skupiny. Sú len tieto dve možnosti. Iná, tretia alebo ďalšia možnosť neexistuje.

Tak ako existujú iba tieto dve skupiny ľudí a každý človek patrí len do jednej z nich, tak je to aj s identitou človeka. V okamihu fyzickej smrti identita človeka je buď *hriešnik* (zomiera vo svojich previneniach a hriechoch; tento človek nepatrí Kristovi), alebo *nové stvorenie v Kristovi* (zomiera vo viere v Ježiša Krista; tento patrí Kristovi). Žiadna iná identita v hodine smrti neexistuje! Človek s identitou *hriešnik* bude večnosť tráviť v *ohnivom jaze-*

re. Človek s identitou *nové stvorenie v Kristovi* bude večnosť tráviť s *Bohom v novom Jeruzaleme*.

Či človek prejde zo smrti do života a večnosť strávi v spoločenstve s Bohom, alebo neprejde zo smrti do života, Boží hnev zostáva na ňom a celú večnosť strávi v zatratení vylúčený zo spoločenstva s Bohom, závisí od toho, či uverí alebo neuverí v evanjelium. Uverenie alebo neuverenie v evanjelium je kritérium, ktoré určuje, kde bude človek tráviť večnosť. Neuveriť v evanjelium je teda hriech a je to hriech najzávažnejší zo všetkých hriechov (Matúš 10:15; Marek 6:11).

Takto rozumieme, že tí, ktorí neuverili v osobu Božieho Syna a jeho dielo, budú večnosť tráviť v ohnivom jazere preč od tvári Pánovej, vylúčení zo spoločenstva s Bohom. Otázka sa však posunula do inej polohy. V čom je závažnosť tohto hriechu? Prečo je tento hriech taký závažný, že človek musí zaň pykať sám, a to večne? Čo v tomto smere odhaľuje Písmo? V ďalšom sústredíme pozornosť na tento hriech, hriech neuverenia v evanjelium Ježiša Krista z Nazareta a na jeho závažnosť.

Závažnosť hriechu neuverenia v evanjelium Ježiša Krista

Služba Svätého Ducha voči svetu

Po tom, ako sa vyplnila a zavŕšila služba Pána Ježiša na zemi v tele, zoslal na svet Svätého Ducha. Služba Svätého Ducha voči svetu je nasledovná: „*A keď on (Svätý Duch) príde, bude usvedčovať svet o hriechu, o spravodlivosti a o súde*“ (Ján 16:8). Svätý Duch usvedča ľudí zo sveta o tom, že majú hriech, že majú vinu a že raz bude spravodlivý súd. Pritom je zjavené, že ich najväčším hriechom je to,

že neveria v Ježiša Krista ako Božieho Spasiteľa: „... a to o hriechu preto, že neveria vo mňa...“ (Ján 16:9). Svätý Duch usviedča svet z toho, že neveria v osobu a dielo Ježiša Krista a vedie ich k tomu, aby v neho a jeho dielo uverili.

Jedna z dôležitých úloh Svätého Ducha teda je, že svedčí celému svetu o Ježišovi Kristovi (1. Jánov 5:6-11). Vidíme to aj v pasáži Židom 10:15-31. Táto pasáž Písma je síce (explicitne) adresovaná Izraelitom, ktorým hrozí opustenie/zavrnutie (definitívne neprijatie) cesty spásy vierou v evanjelium Ježiša Krista a návrat späť pod Mojžišov zákon, ale všeobecne platí pre všetkých ľudí na svete, teda aj pre pohanov¹. Židom, ktorým je varovanie určené, bolo evanjelium predostreté a boli ním osvietení. Teraz im však hrozí zvod návratu k ceste spásy cez Mojžišov zákon (cez skutky zákona, cez obetný systém zvieracích obetí a cez službu levitskeho kňazstva). Toto varovanie je teda adresované do ich špecifickej situácie, ale je možné ho zovšeobecniť aj na všetkých ľudí zo sveta (pohanov), ktorí majú *dielo zákona*² zapísané na svojich srdciach (Rímskym 2:15) – takže vedia, čo je dobré a čo zlé. Aj pohanom, ktorí boli osvietení evanjeliom, hrozí to isté nebezpečenstvo, lebo *boli osvietení a ochutnali nebeského daru a stali sa účastnými Svätého Ducha a ochutnali dobré slovo Božie a rôzne moci budúceho veku* (Židom 6:4-6; pozri aj List Galatským napr. 2:16 a 3:5), ale neuverili, neprijali, odmietli, zavrhlí to! Hrozba je rovnaká pre obidve skupiny a znie: *Hrozí im odpadnutie od evanjelia milosti, ktorým boli osvietení a ktoré ochutnali. Rozdiel*

medzi nimi je len v tom, že etnickým Židom hrozí návrat pod obradný systém Mojžišovho zákona vrátane zvieracích obetí za hriech (Židom 10:17-18), zatiaľ čo pohanom hrozí návrat k snahe zaslúžiť si spasenie konaním dobrých skutkov – hrozí im návrat k samospravodlivosti. Obom skupinám tým hrozí riziko, že zavrhnú svedectvo Svätého Ducha o Ježišovi.

„A svedčí nám i Svätý Duch. Lebo potom, keď prv povedal: *Toto je zmluva, ktorú uzavriem s nimi po tých dňoch, hovorí Pán: Dám svoje zákony na ich srdcia a napíšem ich na ich mysle a na ich hriechy a na ich nepravosti viacej nikdy nespomeniem. A kde je toho opustenie, tam viacej netreba obeti za hriech. Keď teda máme, bratia, smelosť do vchodu do svätyne v krvi Ježišovej – ktorý to vchod nám vysvätil ako cestu novú a živú cez oponu, to jest cez svoje telo – a veľkého kňaza nad domom Božím, pristupujme s pravdivým srdcom v plnej istote viery majúc pokropené srdcia a tak očistené od zlého svedomia a telo umyté čistou vodou držíme vyznanie nádeje neochvejne, lebo je verný ten, ktorý zaslúbil. A pozorujme sa navzájom tým cieľom, aby sme sa roznechovali k láske a k dobrým skutkom neopúšťajúc svojho zhromaždenia, ako majú niektorí obyčaj, ale napomínajúc sa, a to tým viacej, čím viacej vidíte, že sa blíži ten deň. Lebo keď dobrovoľne hrešíme po prijatí známosti pravdy, nepozostáva už viacej obeti za hriechy, ale akési strašné očakávanie súdu a prudká páliivosť ohňa, ktorý má žrať protivníkov. Keď niekto pohrdol zákonom Mojžišovým, bez milosrdenstva zomrie na dvoch alebo na troch svedkov, a o koľko,*

domnievam sa, prísnejšieho trestu bude uznaný za hodného ten, kto zašliapal Syna Božieho a krv zmluvy, ktorou bol posvätený, povážil za obecnú a Duchu milosti urobil potupu?! Lebo známe toho, ktorý povedal: Mne pomsta; ja odplatím, hovorí Pán. A zase: Pán bude súdiť svoj ľud. Strašné je upadnúť do rúk živého Boha“ (Židom 10:15-31).

Pán Ježiš odišiel k Otcovi a poslal Svätého Ducha, tak ako zaslúbil (Skutky 1:4-5 a 8, 2:16-18). Svätý Duch, ktorý je Božím Duchom, je teraz tu prítomný na zemi a naplňa úlohu, ku ktorej bol poslaný. Usvedčuje z hriechov, vydáva svedectvo o Pánovi Ježišovi Kristovi, koná inak nezastupiteľné Božie dielo teraz na zemi. Je to On, Svätý Duch, ktorý sprítomňuje Božieho Syna Ježiša Krista skrze kázané Božie slovo evanjelia.

O diele, ktoré koná Svätý Duch vo veci evanjelia Ježiša Krista, môžeme povedať, že je to dielo svedectva, ktoré Boh vydáva o svojom Synovi. Tak o tom vyučuje Písmo aj skrze apoštola Jána v 5. kapitole 1. Jánovho listu vo veršoch 6-11. Jeden z tých svedkov, ktorí svedčia o Kristovi, je Svätý Duch (verš 8). O Kristovi na zemi svedčili aj starozákonní proroci (napr. Izaiáš 53. kapitola a ďalšie miesta), Kristovi apoštoli a učeníci (ľudia), ktorí o ňom vydávali svedectvo (napr. celá 15. kapitola 1. listu Korintským, hlavne verše 1-22). Tak v dnešnej dobe svedčí aj Cirkev a všetci, ktorí sa obrátili k Bohu. Tí všetci to robia, svedčia súc vedení a zmocňovaní Svätým Duchom, pretože „*Ten, kto verí v Syna Božieho, má svedectvo sám v sebe...*“ (1. Jánov 5:10).

O čo tu ide?

Ten, kto uveril v osobu a dielo Ježiša Krista, má večný život („*To som napísal vám veriacim v meno Syna Božieho nato, aby ste vedeli, že máte večný život...*“ – 1. Jánov 5:13). Večný život, ktorý udeľuje Boh, je súčasne aj jeho (Božím) svedectvom v nás, ktoré vkladá Boh do veriaceho v evanjelium: „... *Lebo toto je to svedectvo Božie, ktoré vysvedčil o svojom Synovi. Ten, kto verí v Syna Božieho, má svedectvo sám v sebe. A toto je to svedectvo, že nám (veriacim v Krista) Boh dal večný život, a ten život je v jeho Synovi*“ (1. Jánov 5:9-11; Kolosenským 3:3). S Kristom sme zomreli i vstali do nového života (Rímskym 6:4-5). Teraz *žijeme (máme) večný život*, lebo sme v Synovi, v Kristovi, a on, Kristus, je náš život (Kolosenským 3:4). *Večný život sám osebe je „spôsob existencie“ a aj „sféra existencie“* (napr. 1. Timoteovi 6:12), ktorý sa vyznačuje večnou existenciou v spoločenstve s Bohom už tu na zemi, ale predovšetkým v novom Jeruzaleme. *Mať večný život* je súčasne aj svedectvo konkrétneho človeka o tom, že tento človek uznal a vyhlásil Boha za pravdivého. Každý, kto uveril v Syna, kto uveril v evanjelium Ježiša Krista, má toto svedectvo, t. j. *večný život* – a toto *Božie svedectvo* má sám v sebe, nosí ho v sebe. Človek, ktorý má *večný život*, tým neustále už svojou existenciou vydáva svedectvo, že Boh je pravdivý. A povedané aj z druhej strany, večný život v človeku je nezvrátiteľné Božie svedectvo, dôkaz, že príslušný človek uveril v evanjelium – a tým je v ňom (alebo aj: *ním, čiže týmto človekom*) spečatené, potvrdené, že Boh je pravdivý.

Zopakujeme a podčiarkneme: Kto uveril v evanjelium, má *večný život*, a tým má v sebe svedectvo, že Boh je pravdivý. Večný život vo veriacom v evanjelium je prejavom a potvrdením, že príslušný človek prijal svedectvo, ktoré Boh vydal o svojom Synovi. Uverením v evanjelium tento človek zároveň potvrdil, že Boh je pravdivý: „*Kto prijal jeho svedectvo, ten spečatil, že Boh je pravdivý*“ (Ján 3:33). Boh tým a iba tým, ktorí prijali jeho svedectvo o Kristovi, udeľuje večný život a iba oni sú nositeľmi a potvrdzovateľmi, že Boh je pravdivý – ostatní nimi nie sú. To poukazuje na to, že komu Boh dal večný život, to je ten, kto prijal Božie svedectvo a tým spečatil, že Boh je pravdivý – a z iného pohľadu: to je ten, kto je zapísaný v knihe života (Lukáš 10:20; Filipským 4:3). Každý, kto má *večný život*, má *svedectvo* o pravdivosti Boha *sám v sebe* – a ešte povedané aj inými slovami a aj z iného pohľadu (z pohľadu veriaceho v evanjelium): toto svedectvo je dostatočným uistením pre iných o spasení príslušného človeka a je dostatočným svedectvom aj pre neho samého (1. Jánov 5:13-14). Večný život je *spôsob existencie* a v kontexte 5. kapitoly 1. Jánovho listu je to *Božie svedectvo*, ktoré veriaci v evanjelium nosí (má) v sebe.

Neuveriť evanjeliu znamená, že takýto človek nemá v sebe toto svedectvo, nemá večný život. A nemá ho práve preto, lebo neuveril v evanjelium. Neuveril evanjeliu, čím vlastne neprijal, čiže odmietol Božie svedectvo, svedectvo Svätého Ducha, a tým ho (Boha, Svätého Ducha) vyhlásil za klamára, podvodníka, urobil klamárom, podvodníkom: „... *Kto neverí Bohu, ten ho urobil lhárom, pretože*

neuveril svedectvu, ktoré vysvedčil Boh o svojom Synovi“ (1. Jánov 5:10). Urobil podobne, ako to urobili farizeji Pánovi Ježišovi, keď bol medzi nimi, ktorí vyhlásili, že Ježiš vyháňa démonov kniežatám nad démonmi (Matúš 12:24). Tým vlastne vyhlásili, že Ježiš podvádza, lebo o sebe hovorí, že je Božím Synom, ale v skutočnosti, podľa nich, démonov vyháňa mocou satana a nie mocou Svätého Ducha (Matúš 12:28-29; Lukáš 11:20). Neuveriť evanjeliu (v zmysle definitívne, navždy ho odmietnuť) vlastne znamená dopustiť sa *rúhania proti Svätému Duchu* – a to je *hriech na smrť*. Takýto hriech nemôže byť a nebude odpustený. Tak to potvrdzujú aj verše 16-17 a kontext 5. kapitoly 1. listu Jána: „*Keby niekto videl svojho brata, že hreší hriechom nie na smrť, bude prosiť za neho, a Boh mu dá život, tým, ktorí hrešia nie na smrť. Je hriech na smrť, o tom nehovorím, aby o ten prosil. Každá nepravosť je hriechom, ale je hriech nie na smrť.*“ Ján tu hovorí o človeku, ktorý hreší, ako o bratovi, ale to nie je brat v Kristu (je to špecificky etnický brat, prípadne všeobecne „zdanlivý“ brat^{A)}), lebo on ešte nemá v sebe (večný) život. Zatiaľ je tento „brat“ ešte vo svojich hriechoch, ešte neuveril v evanjelium, nemá Syna, nemá večný život a tým nemá ani Božie svedectvo v sebe. Boh mu večný život ešte len môže dať po tom, ako sa za neho budú modliť (pozri kontext a verš 11 – „... nám Boh dal *večný život*“), ale to iba vtedy, ak tento „brat“ nehreší hriechom na smrť. Existuje iba jeden jediný hriech, za ktorý je definitívna smrť, a teda tento hriech je neodpustiteľný. Apoštol Ján ho pomenoval *hriech na smrť*. O modlitbe za brata, ktorý hreší hriechom na smrť, zaručene vieme, že nebude vypočutá!

V Liste Židom sú dve pasáže veršov, ktoré hovoria podobne, a to, že odmietnutie, neprijatie svedectva znamená zašliapať krv Ježiša Krista, potupiť a ponížiť samého Boha a prehlásiť ho za klamára. Sú to 6. a 10. kapitola Listu Židom. Opísaní sú v nich ľudia, ktorí svoje opovrhnutie a odmietnutie prejavili odchodom, opustením, čiže *odpadnutím od spoločenstva*, v ktorom pôsobil Svätý Duch. Títo sebe znova križujú Božieho Syna, čo znamená, že ho tak ako Židia na Golgote považujú za bohorúhača, rozvracača a podvodníka. Počuli, videli, ochutnali dobré Božie nebeské veci a rôzne moci budúceho veku, boli účastníkmi konania Svätého Ducha, ale to všetko nakoniec po nejakom čase odmietli, zavrhlí. Tým odmietli svedectvo Boha, ktoré im bolo zvestované v evanjeliu a ktorého boli priamymi účastníkmi – a takýchto už nie je viac možné priviesť k pokániu. To znamená, že zostávajú vo svojich hriechoch a nepravostiach a v nich aj zomierajú, lebo neuverili svedectvu, ktoré osvedčil Boh (skrže svojho Ducha – pozri aj Židom 2:4) o svojom Synovi. Títo sú vo verši 8 pripodobnení pôde, ktorá síce berie požehnanie od Boha tým, že na ňu padá dážď, ale neprináša užitočnú úrodu, plodí len trnie a bodlač a táto je blízka zlorečenstvu a jej koniec je, aby bola spálená (čo je obrazom konečného zatratenia). Pisatelia Listu Židom pritom upozorňujú, že to všetko, čoho boli títo ľudia účastní, čo na vlastné oči videli a ochutnali, je presne to, čo Boh zaslúbil Abrahámovi a potvrdil prísahou sám na seba, ktorými to vecami (zasľúbením a prísahou) nie je možné Bohu oklamať (6:18). Verš 18 súčasne naznačuje, že tí, ktorí odišli (odpadli) z nášho spoločenstva, nepatria

k tým, ktorí by boli (spasiteľne) uverili, čiže uchopili nádej, ktorá leží pred nami (pred tými, ktorí sme spasiteľne uverili).

Na začiatku 10. kapitoly sa o Kristovi píše, že: „... *vchádzajúc do sveta hovorí: Obeti a posvätného daru si nechcel, ale si mi ustrojil telo* (verš 5). *Obeti a posvätného daru a zápalných obetí ani obeti za hriech si nechcel ani si v nich nemal záľuby, v obetiach, ktoré sa donášajú podľa zákona*“ (verš 8). Boží Syn prišiel v tele na túto zem, aby naplnil Božiu vôľu, v ktorej *vôli sme posvätení donesenou obetou tela Ježiša Krista, raz navždy* (ver 10). Písmo dôrazne svedčí, že Boží Syn v tele, Ježiš Kristus z Nazareta, *„jednou obetou zdokonalil navždy tých, ktorí sa posväcujú. A svedčí nám i Svätý Duch. Lebo potom, keď prv povedal: Toto je zmluva, ktorú uzavriem s nimi po tých dňoch, hovorí Pán: Dám svoje zákony na ich srdcia a napíšem ich na ich mysle a na ich hriechy a na ich nepravosti viacej nikdy nespomeniem. A kde je toho odpustenie, tam viacej netreba obeti za hriech*“ (verše 14-18). V Ježišovi Kristovi má odpustené hriechy každý, kto verí v neho, v Božieho Syna, a preto prinášanie obetí za hriechy podľa zákona už pred Bohom nemá žiaden význam a účinok a zvieracími obeťami sa odpustenie hriechov už nedosahuje – a nedosahuje sa ani dobrými skutkami. Preto vracat' sa späť pod zákon a podľa zákona prinášať obeť za hriech je už márnosť. Lebo teraz *„máme, bratia, smelosť do vchodu do svätyne v krvi Ježišovej – ktorý to vchod nám vysvätil ako cestu novú a živú cez oponu, to jest cez svoje telo – a veľkého kňaza nad domom Božím, pristupujme s pravdivým srdcom v plnej istote viery majúc pokropené srdcia a tak očistené od zlého svedomia*

a telo umyté čistou vodou držíme vyznanie nádeje nechvejne, lebo je verný ten, ktorý zaslúbil“ (verše 20-23). Aj v tejto pasáži je zdôraznené, že to všetko je podľa Božieho zaslúbenia a Boh je vo svojich sľu- boch verný a čo raz zaslúbil, to aj naplní a dodrží. Opäť: Všetci tí, ktorí odmietli a odmietajú evanjelium Ježiša Krista, odmietajú svedectvo samého Boha, ktoré osvedčil o svojom Synovi – a odmietnutie tohto svedectva znamená vyhlásiť Boha za klamára, a to je hriech na smrť. Pisatelia Listu Židom túto situáciu porovnávajú s pohrdnutím Mojžišovým zákonom: „*Keď niekto pohrdol zákonom Mojžišovým, bez milosrdenstva zomrie na dvoch alebo na troch svedkoch, a o koľko, domnievam sa, prísnejšieho trestu bude uznaný za hodného ten, kto zašliapal Syna Božieho a krv zmluvy, ktorou bol posvätený, povážil za obecnú a Duchu milosti urobil potupu?!*“ (verše 28-29). A prísnejší trest od trestu fyzickej smrti za pohrdnutie Mojžišovým zákonom, teda trest za zašliapanie Syna Božieho a krvi zmluvy a urobenie potupy Duchu milosti je nič iné ako večná (druhá) smrť, čo je večné prebývanie v ohnivom jazere (Zjavenie 20:15). Väčší trest ako *fyzická smrť* (prvá smrť) je už len *večná smrť* (druhá smrť), večné oddelenie od tváre Pánovej, t.j. večné prebývanie v ohnivom jazere (Zjavenie 20:10 a 14-15).

Keď bol Pán Ježiš prítomný na zemi, liečil, uzdravoval, kriesil mŕtvych, vyhánal démonov – konal zázraky, ktoré nikto iný robiť nemohol (Ján 3:2). Konal v moci Svätého Ducha (Lukáš 1:1, 14 a 18; Matúš 12:28). Tak to bolo aj v prípade *uzdravenia slepého a nemého posadnutého démonom, takže ten slepý a nemý i hovoril, i videl* (Matúš 12:22).

Týmto sa naplnilo, vyvrcholilo a zavŕši- lo jeho odkrytie sa (sebazjavenie) ako Spasiteľa hriešnikov, o čom mocou spo- lu-svedčil Svätý Duch – a väčšie a ďalšie zjavenie nie je dané. Farizeji však tento jeho čin (a spolu s tým celé dokončené a zavŕšené sebazjavenie sa) vyhodnotili slovami: „... *Tento nevyháňa démonov, iba Belzebúbom, kniežaťom nad démon- mi*“ (verš 24). Farizeji takto definitív- ne odmietli a zavrhlí nielen Kristovo svedectvo evanjelia, ale aj svedectvo Svätého Ducha. Toto ich definitívne odmietnutie svedectva Svätého Ducha je – ako povedal Pán Ježiš – rúhanie sa (hriech) proti Svätému Duchu. Vtedy im Kristus povedal: „... *každý hriech a každé rúhanie bude odpustené ľuďom, ale rú- hanie sa proti Duchu nebude odpustené ľuďom. A kto by povedal slovo proti Sy- novi človeka, bude mu odpustené; ale kto by povedal proti Svätému Duchu, nebude mu odpustené ani v tomto veku ani v bu- dúcom*“ (verše 31-32). *Rúhanie sa proti Svätému Duchu je tým hriechom na smrť, ktorý je neodpustiteľný. V tomto hriechu pritom ide o trvalé odmietanie volania Svätého Ducha k prijatiu Božej milosti zjavenej v osobe a diele Ježiša Krista, Božieho Syna (pozri aj Skutky 7:51).*

Boh potvrdzoval svojho Syna sve- dectvom zázrakov a divov. Rovnako tak neskôr aj svedectvom apoštolov o Kristovi „... *akože my utečieme, ak zanedbáme také veľké spasenie?! Ktoré, keď o ňom začal najprv hovoriť Pán, nám potvrdili tí, ktorí ho počuli, pri čom spolu svedčil Boh znameniami a zázrakmi a rôznymi mocami a udeľovaním Svätého Ducha podľa svojej vôle*“ (Židom 2:3-4).

Vlastne od samého počiatku novo- zmluvného zjavenia (novozmluvných

Písom) Boh neustále vydáva svedectvo o svojom Synovi Ježišovi Kristovi ako o tom, ktorého on určil a poslal na svet ako Spasiteľa. Tak to, napríklad, hovoril anjel Gabriel Márii (Lukáš 1:26). Pri krste Ježiša v Jordáne z neba zaznel hlas (Marek 1:11) a podobne tak aj na hore premenenia, čo apoštol Peter pripomína vo svojom 2. liste 1:17-18. V Evanjeliu podľa Jána sú to napr. verše 3:11, 17-18, 27, 31-33, 35-36 a List Židom začína vyvýšenosťou osoby a diela Božieho Syna (1:1-3) atď.

Zvlášť užitočné je pripomenúť si slová Pána Ježiša z Jánovho evanjelia 5. kapitoly:

– „... kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepríde na súd, ale prešiel zo smrti do života“ (verš 24). Kto uveril evanjeliu (*čuje moje slovo*) a uveril svedectvu Boha (*verí tomu, ktorý ma poslal*), má *večný život*. Mať večný život je prejavom a dôkazom, že človek uveril Bohu, že prijal jeho svedectvo.

– „Ak ja svedčím sám o sebe, moje svedectvo nie je pravdivé. Je iný, kto svedčí o mne, a viem, že je to pravdivé svedectvo, ktoré svedčí o mne“ (verše 31-32). Pán Ježiš tu hovorí o Jánovi Krstiteľovi, ale pokračuje: – „Ale ja mám väčšie svedectvo nad Jánovo, lebo skutky, ktoré mi dal Otec, aby som ich vykonal, samy tie skutky, ktoré ja činím, svedčia o mne, že ma poslal Otec. Ba aj sám Otec, ktorý ma poslal, vydal svedectvo o mne. Ani ste nikdy nepočuli jeho hlasu ani nevideli jeho tvárnosti. A nemáte jeho slova zostávajúceho v sebe, lebo tomu, ktorého on poslal, vy neveríte“ (verše 36-38).

Svedectvo Jána Krstiteľa o Ježišovi bolo veľmi silné, dôrazné a závažné, ale nad toto svedectvo ešte väčšie je svedectvo Otca, ktorý nášho Pána poslal sem na

zem. Kristus konal skutky, ktoré nikto iný konať nemohol, keby nebol s ním Boh – tomu porozumel Nikodém (Ján 3:1), ale takých, ako bol on, vtedy veľa z kniežat nebolo. Pán ich tu karhá, že svedectvu, ktoré vydal Boh o svojom Synovi, neuverili (*lebo tomu, ktorého on poslal, vy neveríte* – verš 38) a nechcú prísť k nemu (ku Kristovi), aby mali *večný život* (verš 40). „*Ved' spytujte písma, lebo vy sa domnievate, že v nich máte večný život, a ony sú to, ktoré svedčia o mne. Ale nechcete prísť ku mne, aby ste mali život*“ (verše 39-40). Aj podľa verša 40 teda tí, ktorí neprišli ku Kristovi, nemajú (večný) život, čo priamo podľa veršov 1. Jánov 5:10-11 poukazuje na to, že odmietli svedectvo Božie, svedectvo Svätého Ducha – tým ho urobili klamárom a dopustili sa *hriechu proti Svätému Duchu*.

Nenachádzam v Písme priestor pre iný dôvod, že by ľudia nemohli mať odpustené svoje hriechy, ako ten, že sa neuverením v evanjelium Ježiša Krista dopustili toho, že odmietli svedectvo Boha, ktoré dal o svojom Synovi. Konkrétnejšie a špecifickjšie je to svedectvo Svätého Ducha. Odmietli toto svedectvo, čím ho, Svätého Ducha (a tým Boha), urobili klamárom, vyhlásili ho za klamára – a to je neodpustiteľné.

Keď Písmo hovorí, že Ježiš Kristus je *zmierením za naše hriechy*, no, nie len za naše, ale aj za hriechy celého sveta (1. Ján 2:2), rozumieme, že zomrel za všetky hriechy, okrem toho jedného, ktorým je *hriech na smrť* (1. Jánov 5:16-17) alebo *rúhanie sa proti Svätému Duchu* (Matúš 12:31), čo je v cirkevnom prostredí pomenované aj ako *hriech proti Svätému Duchu*. Tento hriech, *hriech proti Svätému Duchu*, sa neodpúšťa

ani v minulosti a nebude odpustený ani v budúcnosti. Hriech proti Svätému Duchu sa neodpúšťa v žiadnej dobe, neodpúšťa sa nikdy: „*Preto vám hovorím, že každý hriech a každé rúhanie bude odpustené ľuďom, ale rúhanie sa proti Duchu nebude odpustené ľuďom. A kto by povedal slovo proti Synovi človeka, bude mu odpustené; ale kto by povedal proti Svätému Duchu, nebude mu odpustené ani v tomto veku ani v budúcom*“ (Matúš 12:31-32). Preto každý, kto sa dopustil tohto hriechu, musí si sám zaň pykať, a to pykať neustále: *jeho červ nezomiera a oheň nehasne*. Tohto hriechu sa dopustí každý, kto evanjelium definitívne a navždy zavrhuje. Pretože „*kto neverí*

Bohu, ten ho urobil ľhárom, pretože neuveril svedectvu, ktoré vysvedčil Boh o svojom Synovi“ (1. Jánov 5:10).

Záver

Aká je teda odpoveď na otázku: „Prečo niektorí ľudia musia pykať za svoje hriechy sami a prečo za ne musia pykať večne?“ Odpoveď je: „Títo ľudia tým, že definitívne zavrhlí (odmietli) evanjelium Ježiša Krista, sa dopustili hriechu proti Svätému Duchu. Tento hriech sa neodpúšťa v žiadnom veku, nikdy (Matúš 12:31-32). Preto si ho títo ľudia musia odpykávať sami a musia zaň pykať večne.“

Drahoslav Vajda

Zdroje

- 1) *Pestún vedúci ku Kristovi, Solas číslo 36, jeseň 2017, str. 15-36, pozri časť Kto bol alebo je pod zákonom? str. 22-24*
- 2) Je potrebné si uvedomiť, že dielo zákona nie je sám zákon! Pozri *Ospravedlnenie a spasenie „zo skutkov“ v Rímskym 2, Solas číslo 36, jeseň 2017, str. 36-42, pozri pravý stĺpec na str. 37*

Poznámka

A) „Zdanlivý“ brat je niekto, kto sa javí nejakú dobu ako spasený, ale v skutočnosti je len druhou či treťou pôdou z podobenstva a štvorakej pôde (Marek 4:1-20). Toto sa potvrdí zjavne (vyjde najavo) tým, že nevytrvá do konca vo viere a neprinesie ovocie (čo sa bežne označuje výrazom „odpadol od viery“). Toto/takéto „odpadnutie“ však neznamená, že spasený z viery bol a spásu stratil. Znamená len to, že bol osvietený, nadchol sa pre dobrú správu, ale spasený skutočne nikdy nebol (nebol štvrtou pôdou z podobenstva). Jeho „odpadnutie od viery“ jednoducho znamená toľko, že evanjelium, s ktorým nejaký čas sympatizoval a sa ním nadchýnal, nakoniec definitívne zavrhol (Židom 6:1-6, hlavne verš 6 – takéhoto už nie je možné *obnoviť ku pokániu*, čo inak znamená, že sa dopustil hriechu, ktorý sa neodpúšťa a zomrie v tomto a vo všetkých ostatných svojich hriechoch). A to je ten hriech na smrť, že evanjelium, ktoré mu bolo predstreté, ktorým ho Svätý Duch osvietil, s ktorým nejaký čas sympatizoval, ktorému však nikdy spasiteľne živou vierou neuveril, nakoniec odvrhol. Toto je *hriech proti Svätému Duchu*, ktorý je *hriechom na smrť*. Tým hriechom je definitívne, konečné odmietnutie evanjelia človekom, ktorý bol osvietený Svätým Duchom. Hriechom na smrť nie sú slabosti, zarmucovanie Svätého Ducha, poklesky a pády veriacich či pochybovania a malá viera, ale len a len definitívne (konečné) odmietnutie evanjelia (Ježiša Krista a jeho diela) navždy.

Milosť pre slepých

Aký rozdiel je medzi milosrdenstvom a spravodlivosťou? Jedna z odpovedí na túto otázku môže znieť: „Spravodlivosť je niečo, čoho sa môžeme dožadovať, kým o milosrdenstvo môžeme len prosieť.“ Ktorá z týchto dvoch možností by sa vám zdala vhodnejšia (primeranejšia), keby sme niečo žiadali od Boha – spravodlivosť alebo milosrdenstvo? Na túto otázku sa teraz pokúsime odpovedať.

A keď išiel odtiaľ Ježiš, išli za ním dvaja slepí, ktorí kričali a hovorili: Zmiluj sa nad nami, Synu Dávidov! A keď vošiel do domu, pristúpili k nemu slepí. A Ježiš im povedal: Či veríte, že to môžem urobiť? A oni mu povedali: Áno, Pane! Vtedy sa dotkol ich očí a povedal: Nech sa vám stane podľa vašej viery! A hneď sa im otvorili oči. A Ježiš im prísne zakázal a povedal: Hľad'te, aby sa nikto nedozvedel o tom! Ale oni vyšli a rozhlásili to po celej tej zemi. A keď oni vychádzali, tu hľa, priviedli mu nemého človeka, posadnutého démonom. A keď bol démon vyhnaný, nemý hovoril. Vtedy sa divili zástupy a vraveli: Nikdy nebolo nič také vidieť v Izraelovi. Ale farizeovia hovorili: Kniežatom démonov vyháňa démonov.

Matúš 9:27-34

Dvaja slepí muži z tohto príbehu mali väčšie poznanie než pyšní náboženský vodcovia tých čias. Prečo je to tak? Pretože rozpoznali skutočnú identitu Pána Ježiša. V skutočnosti výraz „Dávidov syn“, ktorý kričali za Ježišom, keď ho nasledovali, prezrádzal, že ho vnímali ako Mesiáša, ktorého príchod prisľubovali veľkí vodcovia židovskému národu v Starom zákone. On bol ten, ktorý mal zachrániť ľud pred jeho nepriateľmi. Dávid bol najznámejším kráľom v dejinách Izraela a o Mesiášovi bolo predpovedané, že bude priamym potomkom Dávida – čo je o Pánovi Ježišovi naozaj pravda. Nerozpoznajúc Ježiša ako Mesiáša, syna Dávida, boli náboženský vodcovia presvedčení, že je nebezpečným človekom, ktorý podkopáva ich autoritu a spôsobuje problémy.

No títo dvaja slepí muži rozpoznali, kým Ježiš skutočne bol.

Všimnime si tiež, o čo Ježiša žiadali. Prosili ho o milosť, milosrdenstvo. Keď niekto žiada o milosť, uznáva tým, že nemá žiadne právo dožadovať sa niečoho od osoby, od ktorej to žiada. Vo veľkej miere sa to líši od požadovania spravodlivosti. Z prosby o milosť vyplýva, že osoba, ktorú o ňu prosíte, má plné právo vašu žiadosť odmietnuť a ponechať vás napospas vášmu osudu.

A napriek tomu boli títo presvedčení o dvoch veciach. Po prvé, aj keď zjavne nikdy nevideli žiadne zázraky, ktoré Ježiš vykonal, boli presvedčení, že Ježiš im môže navrátiť zrak. V skutočnosti, keď sa ich Ježiš opýtal: „Či veríte, že to môžem urobiť?“, oni odpovedali: „Áno, Pane!“ Takže boli presvedčení, že Ježiš má moc

ich uzdraviť. Ale tiež si boli istí, že Ježiš je milosrdný. Vedeli, že prosením o uzdravenie nestrácajú svoj čas. Preto pokračovali v nasledovaní Ježiša, hoci sa najprv zdalo, že ich ignoruje. A potom, keď vošiel do vnútra miestnosti, prišli k nemu.

Existuje fyzická slepota a existuje duchovná slepota – prvá je obrazom tej druhej. Byť duchovne slepým znamená byť neschopným pochopiť duchovné skutočnosti. To je stav, v ktorom sa všetci nachádzame, kým Pán vo svojom milosrdenstve neotvorí naše oči pre pochopenie pravdy o sebe, o Bohu a dôležitosti diela Ježiša Krista na kríži. Duchovná slepota je spôsobená hriechom a keďže sme všetci od prírody hriešni, všetci sme touto chorobou zasiahnutí. Kým v tomto stave zostávame, dovtedy sme stratení a odlúčení od Boha. Len samotný Pán nás môže trvalo uzdraviť z našej slepoty a odpustiť nám hriechy – vďaka konaniu Svätého Ducha. Len jeho prostredníctvom môžeme mať vzťah s naším Stvoriteľom.

Dnes chcem prehovoriť predovšetkým k tým, ktorí sa v tomto stave duchovnej slepoty nachádzajú. Chcem poukázať na niektoré dôležité ponaučenia, ktoré môžeme odpozorovať z postoja a správania týchto slepých mužov. Prvé, čo chcem zdôrazniť, sa nám môže zdať na prvý pohľad zrejmé: títo dvaja si uvedomovali svoju slepotu. Nikdy by nenasledovali Ježiša spôsobom, akým to urobili, keby si mysleli, že majú oči v poriadku. Podobné je to aj z duchovnej stránky – predtým, než začneme hľadať Pána a jeho uzdravujúci dotyk, musíme si byť vedomí našej potreby. Musíme si uvedomiť, že sme mimo vzťahu, spojenia s Pánom, a že je to pre náš hriech.

Nikto nebude hľadať Pána Ježiša, kým si neuvedomí svoju duchovnú potrebu.

Ďalej, ako slepí ľudia musíme s pokorou poznať osobu, ku ktorej sa približujeme. Prichádzame pred samotného Boha, veľkého Boha všetkých končín zeme, Boha dokonalej spravodlivosti a svätosti. Takže musíme prichádzať so silným rešpektom a s hlbokou pokorou. Presne tak, ako títo slepí ľudia oslovili Ježiša – ako Syna Dávidovho, nazvúc ho Pánom. No potom, z dôvodu kým on je a tiež kvôli faktu, že my sme hriešnici, ktorí ho hlboko urazili –, musíme k nemu prichádzať s pocitom hanby a nehodnosti uvedomujúc si, že si zasluhujeme len jeho plné odmietnutie a odsúdenie. Všetko, v čo môžeme dúfať, je, že Pán k nám bude milosrdný.

A presne tak ako slepí muži verili správam, ktoré počuli o Ježišom živote a zázrakoch (teda, že je plný milosrdenstva), aj my musíme veriť, že Pán je ochotný uzdraviť a zachrániť nás z našich hriechov. Rovnako musíme veriť, že je schopný dať nám duchovný zrak a uzdravenie – inými slovami, aj keď sme skutočne veľkí hriešnici, nádej existuje aj pre nás. Dokonca aj tí najhorší z hriešnikov môžu byť uzdravení.

Existuje však veľmi dôležitá otázka, na ktorú by títo slepí muži určite nevedeli odpovedať. Ak je Boh spravodlivý a naše hriechy musia byť potrestané, ako nám môžu byť odpustené? Odpoveď na túto otázku je – prostredníctvom kríža. Tam, na kríži sám Pán Ježiš znášal trest za hriešnikov. Jeho smrť a krv bola cenou, ktorú zaplatil, aby ľudia – muži a ženy, mohli byť uzdravení. Takže naša odpoveď na otázku, ktorú položil Ježiš – „Či veríš, že to môžem urobiť?“ – by bola

táto: „Áno, Pane, ty dokážeš darovať duchovný zrak a uzdravenie z hriechov, pretože si na kríži odpykal trest za naše hriechy“. Kríž teda zjavuje, ako môže Pán uzdravovať a odpúšťať bez zapretia svojej spravodlivosti – pretože Ježiš na kríži odvrátil spravodlivý hnev svojho Otca pre hriechy človeka. Kríž však nielen zjavuje, ako môže Boh odpustiť naše hriechy, ale odhaľuje tiež veľké milosrdenstvo Pána – pretože nikto z nás si nezaslúži toto mimoriadne gesto lásky a dobroty. Naopak, všetci si zaslužíme peklo.

Hovorili sme teda o dôležitosti cítiť potrebu a rozpoznať toho, koho sme naším hriechom urazili a že to, čo potrebujeme, je milosrdenstvo. Ďalej sme hovorili o schopnosti Pána odpustiť nám, pretože Ježiš zomrel na kríži a nakoniec

o tom, ako kríž zjavuje Pánovu ochotu uzdraviť nás z našich hriechov.

Ešte jedna lekcia, ktorú sa môžeme naučiť z príkladu týchto dvoch slepých: Všimnime si, akí boli vytrvalí. Nasledovali Pána, volali k nemu, vyhľadávali ho v súkromí. A to musí byť aj váš prístup, drahí priatelia. Nikdy nenájdete Pána a nedostanete jeho odpustenie, ak ste vo svojom hľadaní poloviční alebo priam ľahostajní. Musíte ho hľadať celým svojím srdcom, prosiac ho, aby vám dal svetlo a pochopenie pri čítaní Slova, pri modlitbe, pri počúvaní výkladu Božieho slova – ak je to možné, tak v biblickej cirkvi. Pán vo svojom Slove sľubuje: „*Budete ma hľadať a nájdete ma, ak ma budete hľadať celým svojím srdcom.*“ (Jeremiáš 29:13-14). Títo dvaja slepí ho našli, a boli uzdravení.

Michael Steedman

Večné vychádzanie Svätého Ducha

V predchádzajúcich kapitolách knihy „Traja sú jedno“ sme videli, že Boží Syn je tým, čím je, kvôli Otcovi. Rovnako aj Svätý Duch je tým, čím je, kvôli Otcovi a kvôli Synovi. Táto situácia je výstižne zhrnutá vo Westminsterском vyznaní, kde sa hovorí: „V jednote Božstva existujú tri osoby jednej podstaty, moci a večnosti: Boh Otec, Boh Syn a Boh Svätý Duch. Otec nie je z nikoho, nie je splodený, ani od nikoho nevychádza; Syn je večne splodený z Otca; Svätý Duch je večne vychádzajúci od Otca a od Syna.“

Tak vidíme, že zatiaľ čo o našom Pánovi Ježišovi Kristovi sa hovorí ako o splodenom z Boha, o zdroji jeho bytia hovoríme ako o „večnom splodení Syna“. V prípade Svätého Ducha však hovoríme o tom, že „vychádza“ (Ján 15:26), pričom termín, ktorý sa používa pre zdroj jeho bytia, je „večné vychádzanie Svätého Ducha“. Toto vychádzanie Svätého Ducha, kto-

ré sa niekedy nazýva „vydýchnutie“, je vlastnosťou jeho osoby. Je to niečo, čo platí o ňom, ale neplatí to o Otcovi alebo Synovi.

Teda to, o čom hovoríme, je „ten večný a nevyhnutný akt prvej a druhej osoby Trojice, ktorým sa v rámci Božej bytosti stávajú základom pre osobnú existenciu Svätého Ducha a dávajú tejto

tretej osobe do vlastníctva celú božskú podstatu bez toho, že by sa táto podstata akokoľvek delila, Otcovi a Synovi odcudzila alebo sa nejako zmenila“ (Louis Berkhof, *Systematická teológia*, str. 97).

Nie je ľahké stráviť to, ale malo by nám byť jasné, že hovoríme o niečom podobnom ako v predchádzajúcej kapitole. Hovoríme o podobnej pravde, i keď nie presne o tej istej, pretože sa tu nachádzajú určité dôležité odlišnosti. Splodenie je dielom samotného Otca, zatiaľ čo vydýchnutie je dielom ako Otca, tak aj Syna. Prostredníctvom večného splodenia je Syn schopný mať účasť na diele vydýchnutia, avšak Svätý Duch tým, že vychádza, nezískava žiadnu podobnú schopnosť. V súlade s logikou sa splodenie deje pred vydýchnutím (to samozrejme neplatí chronologicky – lebo všetko, čo sa deje v Božstve, deje sa mimo času). Práve tak, ako je Syn Otcom večne splodený bez toho, že by bol od neho menší, tak aj Svätý Duch večne vychádza od Otca a od Syna bez toho, že by bol od nich menší. Svätý Duch je tým, čím je, kvôli nim. Avšak nie je Bohom v o nič menšom zmysle.

Toto je doktrína večného vychádzania Svätého Ducha. Akým spôsobom dospela cirkev v raných storočiach k takémuto záveru? Je táto doktrína len výmyslom niekoľkých dávných teológov? Zaiste nie. Táto doktrína je pravdou, ktorú zjavuje Sväté Písmo.

Svätý Duch

V kapitole 5 sme videli, že Svätý Duch je osoba, ktorá je samotným Bohom, a predsa nie je ani Otcom, ani Synom. Bolo by únavné zopakovať všetko, čo

sme vtedy povedali, ale potrebujeme si pozorne spomenúť na učenie piatej kapitoly kvôli tomu, o čom budeme teraz hovoriť.

Keďže sme už videli, že Boh je Duch (Ján 4:24), a že všetko, čo platí o Bohu, platí o každej z troch Božích osôb, vynára sa otázka: Prečo sa *iba* tretia osoba nazýva „Duch“? Musí existovať dôvod pre skutočnosť, že meno „Duch“ sa používa pre neho, a nie pre Otca alebo Syna. Otec je Boh a Boh je Duch. Syn je Boh a Boh je Duch. Avšak *iba* samotná tretia osoba Trojice sa tituluje ako „Svätý Duch“.

Slovo „*duch*“ pochádza z latinského „*spiritus*“, čo znamená „*dych*“, „*vietor*“, „*vzduch*“, „*život*“ alebo „*duša*“. Odvodnené je od slovesa „*spiro*“, ktoré znamená „*dýchať*“. Hebrejské slovo použité v Starej zmluve aj grécke slovo použité v Novej zmluve, ktoré sa prekladá ako „*duch*“, má ten istý významový odtieň ako *spiritus* a *spiro*. Tretia osoba Trojice sa nazýva „Duch“, lebo práve on je *vydýchnutý* Otcom a Synom. Jeho jedinečný titul naznačuje to, aký je jeho vzťah k ostatným dvom osobám Trojice. Vyjadruje vlastnosť jeho osoby. Tituly „Otec“ a „Syn“ poukazujú na vzájomný vzťah medzi prvou a druhou osobou. Rovnako aj frázy „Duch“, „Duch Boží“, „Duch Syna“ a „Duch, ktorý vychádza od Otca“ sa používajú pre tretiu osobu Trojice a poukazujú na to, aký je jeho večný osobný vzťah s prvou a s druhou osobou. *Svätým* Duchom sa samozrejme nazýva preto, lebo je pôvodcom každej svätosti, čistoty a krásy všade tam, kde sa tieto vo vesmíre nachádzajú – toto je téma, ktorá prekračuje rozsah tejto knihy.

Duch Otca a Duch Syna

Pán Ježiš Kristus hovorí v Jánovi 15:26, že Svätý Duch prichádza od Otca. To je pravda, ktorú spomenul už v Jánovi 14:16–17. Svätého Ducha ďalej opisuje ako „Ducha pravdy, ktorý vychádza od Otca“. Toto je len jedna z mnohých zmienok, ktoré odhaľujú vzťah Ducha k Otcovi. Žalmista adresuje Jahvemu nasledovné slová: „Posielaš svojho Ducha“ (Žalm 104:30). Práve kvôli svojmu vzťahu k Otcovi sa Svätý Duch nazýva „Duch Boží“ (1. Korintánom 2:11), „Duch živého Boha“ (2. Korintánom 3:3), „Duch Pánov“ (2. Korintánom 3:17) a „Duch slávy, Duch Boží“ (1. Petrov 4:14).

Keď sa opäť pozrieme do Jána 15:26, vidíme, že Ježišovo zaslúbenie je o „Tešiteľovi... ktorého vám ja pošlem od Otca“. To isté, čo Písmo hovorí o vzťahu Ducha k Otcovi, hovorí aj o vzťahu Ducha k Synovi. V Skutkoch 16:6–7 vidíme, že „Svätý Duch“ je „Duch Ježišov“. Na mnohých miestach sa Písmo zmiňuje o Svätom Duchu ako o „Duchu Ježiša Krista“ (Filipanom 1:19) a „Duchu Kristovom“ (1. Petrov 1:11).

Často jeden a ten istý verš objasňuje fakt, že Svätý Duch vychádza od Otca a od Syna a koná za nich oboch. Keď Pavol hovorí o „Duchu“ v Rimanom 8:9, úplne prirodzene zamieňa termín „Duch Boží“ za „Duch Kristov“. V Galatánom 4:6 Pavol trvá na tom, že „Boh poslal Ducha...“, a pritom Duch, o ktorom píše, je „Duch jeho Syna“.

Toto tvrdenie je najzreteľnejšie vyjadrené vtedy, keď sa náš Pán poslednýkrát prihovárал pred svojím ukrižovaním k učeníkom. Pravdou je, že Duch prichádza od Otca, avšak iba preto,

lebo ho o to žiada Syn (Ján 14:16). Keď ho Otec poslať, poslať ho v Synovom mene (Ján 14:26). A predsa je pravdou aj to, že sám Syn poslať Ducha (Ján 16:7), hoci dôraz je na tom, že ho poslať od Otca, a že Duch vychádza od Otca (Ján 15:26). S výnimkou tejto jedinej frázy, „ktorý vychádza od Otca“, Písmo hovorí o vzťahu Ducha k Synovi presne to isté, čo o vzťahu Ducha k Otcovi. Duch neposlať sám seba. On je „Duch“ – ten, ktorý je vydýchnutý. Konkrétne je vydýchnutý od Otca a od Syna. A tak všade tam, kde pracuje, sú zjavovaní Otec a Syn a uplatňuje sa ich moc (Ján 16:14–15, 15:26, 14:9).

Starodávny spor

Jedným z najznámejších koncilov v histórii ranej cirkvi bol Nicejský koncil, ktorý sa konal v roku 325. Na tomto koncile sa zadefinovala doktrína o božstve Krista tým najpresnejším možným spôsobom. Koncil však bol trochu rozpačitý v otázke Svätého Ducha. To jediné, čo koncil priniesol, bolo vyhlásenie viery „v Svätého Ducha“. Krátko nato však povstalo Macedóniovo bludné učenie, ktorý zaprel božstvo Svätého Ducha tým, že ho odmietol prijať ako najvyššieho Boha. S odpoveďou na túto herézu prišiel Konštantinopolský koncil v roku 381, na ktorom sa rozšírilo Nicejské vyznanie na nasledujúce znenie: „Verím v Svätého Ducha, Pána a darcu života, ktorý vychádza od Otca...“

Avšak tento doplnok neuspokojil každého. Po latinsky hovoriace zbory, ktoré boli známe ako Západná cirkev, horlili za zachovanie priameho biblického učenia o tom, že Duch je rovnako Duchom Krista, ako je Duchom Otca. Hlavné

kvôli vplyvu Augustína z Hippo trvali na tom, že Svätý Duch prechováva k Synovi presne ten istý vzťah ako k Otcovi. A tak pridali v roku 569 na Toledskom koncile jedno latinské slovo *Filioque* k latinskej verzii Konštantinopolského vyznania. Takže nové vyznanie teraz znelo: „Verím v Svätého Ducha, Pána a darcu života, ktorý vychádza od Otca a *od Syna*“.

Po grécky hovoriace zbory, ktoré boli známe ako Východná cirkev, sa prudko postavili proti tejto vsuvke. Najprv boli ochotné súhlasiť s kompromisom „...od Otca *skrze* Syna“, avšak neskôr obidve strany toto znenie odmietli. Dnešné „Nicejské vyznanie“ je v skutočnosti Konštantinopolské vyznanie tak, ako ho doplnil Toledský koncil. Je pripojené za článkom. Nicejské vyznanie prijala Rímskokatolícka cirkev aj všetky protestantské denominácie. Grécka ortodoxná cirkev a ostatné cirkvi východnej tradície však odmietajú dodatok „*Filioque*“. Spor pokračuje.

Prečo východné cirkvi odmietajú učenie, ktoré je očividne jasným učeníím Písma? Je to preto, lebo uvažujú tak, že toto učenie by spravilo zo Syna

druhý „prameň božstva“, dodatočný k Otcovi. Je im to nezlučiteľné s tým, že Syn je podriadený Otcovi (čo je pravda, ktorej sa dotkneme v nasledujúcich dvoch kapitolách). Myšlienka, že dvaja sú „prameňom božstva“, v ich chápaní zdanlivo ohrozuje vnútornú harmóniu Božej Trojice. My však opäť a opäť vidíme, že v Božom slove sa nachádzajú pravdy, ktoré ľudská logika svojou kapacitou nikdy nedokáže vyčerpávajúco zosúladiť. Toto platí najmä vtedy, keď hovoríme o doktríne Trojice. To, že naša myseľ je obmedzená, nie je dostatočným dôvodom na to, aby sme odmietli to, čo nám Boh zjavil. Reč nášho Pána v Jánovi 14–16 ani na okamih nenaznačuje, že by došlo k poškodeniu vnútornej harmónie Trojice. Otec posielal Ducha. Syn posielal Ducha. Otec posielal Ducha ako odpoveď na Synovu žiadosť a posielal ho v mene Syna. Syn posielal Ducha od Otca. Touto rečou sa vyjadruje jedinečná harmónia. Táto harmónia sa nedá ničomu pripodobniť. Duch je zjednocujúcim zväzkom v Božstve. Vychádza rovnako od Otca ako od Syna, rovnako je Duchom Krista, ako je Duchom Boha.

Ôsma kapitola knihy Stuart Olyott „Traja sú jedno“ (podtitul: Čo Biblia učí o Trojici), vydavateľstvo ORDO SALUTIS, Pezínok 2004. Publikácia je nedostupná, celý náklad je rozobraný. Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva.

Nicejské vyznanie

Najstarším a najviac prijatým vyjadrením všetkých bodov učenia o Trojici je Nicejské vyznanie. Sformuloval ho Nicejský koncil v roku 325. Body, ktoré hovoria o božstve a osobe Svätého Ducha, boli doplnené na Konštantinopolskom koncile v roku 381. Klauzula o *Filioque* – „i Syn“ – bola doplnená na

koncile Západnej cirkvi v Toledu v Španielsku v roku 569. S výnimkou tejto klauzuly, ktorú Východná cirkev dodnes odmieta, je Nicejské vyznanie vyznaním celej kresťanskej cirkvi. Znie:

„Verím v jedného Boha Otca Všemohúceho, stvoriteľa neba i zeme a všetkého viditeľného i neviditeľného a v jed-

ného Pána Ježiša Krista, jednorodeného Božieho Syna, splodeného z Otca pred všetkými vekmi, Boha z Boha, svetlo zo svetla, pravého Boha z pravého Boha, splodeného, nie stvoreného, ktorý je s Otcom jednej podstaty, skrze ktorého je všetko stvorené, ktorý kvôli nám ľuďom a pre naše spasenie zostúpil z neba a skrze Svätého Ducha sa vtelil z panny Márie a stal sa človekom a bol aj pre nás ukrižovaný pod pontským Pilátom. Trpel a bol pochovaný a na tretí deň opäť vstal podľa Písem a vy-

stúpil na nebesia a sedí po pravici Otca. Príde opäť v sláve súdiť živých aj mŕtvych a jeho kráľovstvu nebude konca. Verím v Svätého Ducha, Pána a darcu života, ktorý vychádza od Otca a Syna (*Filioque*), ktorý je uctievaný a oslavovaný spolu s Otcom a Synom, ktorý hovoril skrze prorokov. Verím v jednu katolícku [= všeobecnú – *pozn. redakcie*] a apoštolskú cirkev, uznávam jeden krst na odpustenie hriechov a túžobne očakávam vzkriesenie z mŕtvych a život veku, ktorý má prísť.“

Niejské vyznanie je „Dodatkom 1“ v *knihe Stuart Olyott, „Traja sú jedno“ (podtitul: Čo Biblia učí o Trojici), vydavateľstvo ORDO SALUTIS, Pezinok 2004. Publikácia je nedostupná, celý náklad je rozobraný. Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva.*

Informácia o dostupných publikáciách

Vo vydavateľstve SOLAS máme ešte k dispozícii menšie množstvo výtlačkov knihy J. Sarfati *Odmietnutie evolúcie*. Informácie o knihe a o jej distribúcii sa nachádzajú v *Solas* číslo 42, jar 2019 alebo na web adrese <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/j-sarfati-odmietnutie-evolucie>.

V zásobe ešte máme aj publikáciu Peter Vajda *Zmluva zaslúbení*. Informácia o tejto publikácii sa nachádza na adrese <http://solas.sk/knihy-v-pdf/zmluva-zasuben-2>.

Obe publikácie sú v tlačenej forme a sú vhodné na evanjelizáciu. V prípade záujmu, kontaktuje vedenie o. z. Solas. Kontaktné adresy sa nachádzajú v tiráži každého čísla (na poslednej strane vnútra).

Vedenie občianskeho združenia

Meno Ježiš nevybledne

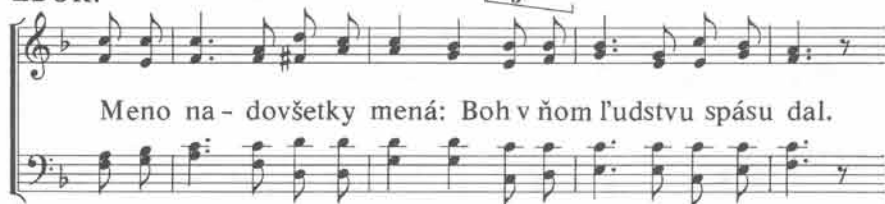
1. Meno Ježiš ne-vy- bledne, ne-zanik - ne v žiaden čas.
Celou zemou spevmi znie dnes predivné a plné krás.

Zvučí stá - le v zeme strany, všade ši - ri radosť, mier:

večný život v ňom ti daný, len Mu z hĺbky srdca ver!
ZBOR:

Meno na - dovšetky mená: Boh v ňom ľudstvu spásu dal.

Spievaj, duša vy - kú - pe - ná, me - nu Ježiš hymny chváľ!

2. Meno Ježiš znie vždy ďalej,
vďačne čuj ho celá zem!
Iba v ňom je ľudstva nádej,
chváľte slávne meno mien!
Pred ním diabla prchá zloba,
tíchnu bôľ a mizne tma,
v ňom je spásy nová doba –
kto mu verí, život má.

ZBOR:

3. Meno Ježiš trvať bude,
aj keď zmizne tento svet.
Češť mu vzdávaj, Boží ľudie,
nikde páru jemu niet!
A keď v ríši večnej slávy
uzrie Cirkev Kráľa tvár,
meno Ježiš bude sláviť
za nesmierny lásky dar.

ZBOR:

Spevník *Duchovné piesne*, Nitra 1987, pieseň č. 201.

Text a noty publikované s láskavým súhlasom zostavovateľa spevníka.

Solas číslo 44, 12. ročník, 2019/3 (jeseň)

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7.
IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 44 vyšlo 2. septembra 2019 v náklade: 1 670 ks.

Tlač a distribúcia: Alfa print, s. r. o., Martin, www.alfaprint.sk
*Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú
alebo e-mailovú adresu redakcie.*

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posilať na účty:
Z územia Slovenska: VÚB Žilina, číslo účtu: SK08 0200 0000 0024 8691 6455;
Z Českej republiky: Poštovní spořitelna, číslo účtu: 247761864/0300
Zo zahraničia: Číslo účtu v tvare IBAN: SK08 0200 0000 0024 8691 6455,
SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia.

Fotografie: Redakcia *Solas*

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda, <http://drahoslav.solas.sk>
Adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7, Slovensko
(Address: Editorial Board *Solas*, P. O. Box 76, SK 010 07 Žilina 7, Slovakia, Europe)
tel.: +421 948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk; solas@solas.sk
web stránky: www.solas.sk; casopis.solas.sk; blog.solas.sk

ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

Solas

*Lebo je jeden Boh,
jeden aj prostredník Boha a ľudí,
človek Kristus Ježiš,
ktorý dal sám seba
ako výmenné za všetkých,
svedectvo to vo svojich časoch.*

1. Timoteovi 2:5-6

*Kristov trojitý úrad
proroka, kňaza a kráľa
je pre nás potrebný
a je podstatou nášho spasenia.*

Jedine Bohu patří sláva

**Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj vaším časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.**

www.solas.sk